

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Godina XVII 2010.
НОЕМВРИ – ДЕКЕМВРИ
STUDENI – PROSINAC
ЦЕНА 5 КН

БРОЈ

62

ISSN 1333-7769

**KOD
PREHLADE
I GRIPE**

CAFFETIN COLD

Djeluje bez pogovora,
brzo i efikasno!

- ✓ SADRŽAVA VITAMIN C
- ✓ SMANJUJE BOL
- ✓ SNIŽAVA POVIŠENU TJELESNU TEMPERATURU
- ✓ SMANJUJE ZAČEPLJENOST NOSA
- ✓ SPREČAVA NADRAŽAJNI KAŠALJ

caffetin[®] COLD[®]

ALKALOID

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Заменик на главната и одговорна уредничка:

ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Лектура: Марија Георгиева-Петриќ

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојаџиски

Јагода Цветичанин

Горан Калоѓера

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб

Јулијана Младеновска Тешија - Осиек

Рагко Димовски - Пула

Владо Настески - Риека

Еми Лонгин - Задар

Милена Георгиевска - Сплит

Ovo se glasila tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Новата биста на Кочо Рацин во Самобор

Автор: Елизабета Петровска

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

**Збор на уредничката
Riječ urednice**

На 5 јануари 1885 година во Софија излезе првиот број на весникот “Македонски глас”, гласило на македонските емигранти. Прв одговорен уредник беше Христо Томов. Весникот се застапуваше за борбата против турската власт во Македонија и за примена на член 23 од Берлинскиот договор, како и за автономија на Македонија.

Од тогаш поминаа 215 години, а ние Македонците во Хрватска сме горди што го носиме името на тој историски весник. Но, за разлика од написите во софискиот “Македонски глас”, ние на страниците на нашиот “Македонски глас” ги објавуваме достигнувањата и активностите на македонските друштва што самопрегорно работат на овие простори.

Така, во овој број ќе можете да прочитате за поставувањето на новата биста на Кочо Рацин во Самобор (дело на академскиот скулптор Томе Серафимовски), за Денот на Заедницата на Македонците во РХ, Деновите на македонската култура на “Охридски бисер” од Загреб и од Задар, Македонските вечери, за прославите по повод Новата 2010 година и Божиќ, неколку разговори со наши Македонци, активностите што Амбасадата на РМ во РХ ги оствари со македонските друштва, за Дедо Мраз во посета на нашите друштва, за Прилеп во рубриката “Убавините на Македонија” и...

Се надевам дека и страниците на овој “Македонски глас” ќе ги прочитате со задоволство, а дописниците и понатаму ќе се трудат што побрзо и поквалитетно да ве информираат во нашите и ваши следни борби на списанието.

Марина Апостоловска – Вујаклија

**СРЕЌНА НОВА ГОДИНА
И БЛАГОСЛОВЕН БОЖИК**

Рацинови денови во Самобор 70 ГОДИНИ ОД ВИДЕЛИНАТА НА БЕЛИТЕ МУГРИ

“..Самобор денес за сите Македонци е центар на светот. Ова ново утро означува нов почеток кон бесконечноста на зборот. Патување кое во суштина започна овде, за 70 години подоцна да добие вечност повторно овде, благословена од Белите мугри кои ги дочекуваме заедно. Со најсјајните зраци од сонцето создадовме венец за да крунисаме една 70-годишна песна, наизуст научена, химна на секое ново изгрејсонце. Белите мугри денес ги чествуваат и Хрватите и Македонците, и сите оние кои знаат да погледнат во недогледот на зборот. Со восхит да се поклониме пред суштината на болката, опеана со толку многу живот во себе...” – Александар Кукулев, Велес

Белаќ и Петров покрај новата Рацинова биста

Венец за Рацин од МКД “Охридски бисер”

Живописното хрватско гратче Самобор зема посебно место во македонската културна историја благодарјќи на великанот на македонската книжевност и поетот Коста Солев Рацин. Тој во 1939 година, пред полни седум децении, ја отпечати својата збирка песни “Бели мугри” на македонски јазик токму во Самобор, во печатницата на Драгутин Шпулер и со тоа засекогаш ги соединил македонскиот и хрватскиот народ. По тој повод, во организација на Заедницата на Македонците во РХ и МКД “Охридски бисер” од Загреб, а под покровителство на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, Самоборскиот музеј и Град Самобор, се одржа свечено чествување на овој јубилеј со промоција на репринт изданието “Бели Мугри, 1939-2009” и откривање на новата Рацинова биста, дело на академикот Томе Серафимовски.

Вечерта на 27 ноември 2009 година во Самоборскиот музеј се бараше место повеќе за да се присуствува на промоцијата на репринтот на ова историско Рациново дело, чиј иницијатор за негово издавање беше Заедницата на Македонците во РХ, а беше издадено во јуни годинава. Гостите ги поздравила домаќините, директорот на Самоборскиот музеј, Мирослав Миловиќ и заменикот на градоначалникот на Град Самобор, Хрвоје Франкиќ. На свеченоста беа присутни и претседателот на Градскиот совет на Град Самобор, Жељко Жарко и советничката на градоначалникот, Марица Јелениќ, додека македонската делегација ја предводеа амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски, градоначалникот на

Град Велес, Горан Петров, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски и претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов.

Промоторот на збирката, проф. д-р Васил Тоциновски, говореше за Рацин и значењето на неговото антолошко дело како една бесмртна хроника на современата македонска поезија. “Кочо Рацин не би бил голем светски поет, да не умееше со својата ретка појавност да ја спои традицијата на македонската народна песна, за која тој рече дека е молитва, мелем и лек за македонскиот народ. Со тоа во народната македонска литература го даде сопствениот богат творечки сензибилитет и направи спој со универзални значења и димензии. Тоа ни покажува дека Рацин ќе остане актуелен за сите времиња”, нагласи академик Тоциновски.

Според излагањето на уредникот на репринт изданието, проф. Огнен Бојациски, Рацин својата особеност мошне вешто ја прикажувал во своите песни, првенствено обраќајќи му се на човекот. “Осознавањето на поезијата отсекогаш било и ќе остане лично. Поетот секогаш својата најинтимна страна му ја прикажува на човекот. Тој пеејќи за себе, пее за својата средина, за својата нација, култура... Рациновата особеност е толку трогателна, толку голема, таа е всушност со предзнак на хуманизам космополитизам, да се биде и да се остане, пред сè, човек. Ризикувајќи го својот живот, тој знаеше дека чини добро во името на една идеја, на една благородност, во името на својата култура и својот јазик. И вистина е она што го рече академикот Блаже Конечки

Промоција на “Бели мугри”

ски, дека Македонците изговарајќи го името на Рацин, всушност го изговараат сопственото име и презиме”, ја заврши својата беседа проф. Бојаџиски.

По промоцијата, вниманието на гостите го привлекоа “Моми бисерни” под водство на Лидија Докузовиќ, кои ги отпеаја “Отвори бело Ленче”, “Се посврши сербес Донка”, “Сношти сакав да ти дојдам” и “Зачукале тапаните” во придружба на гитаристот Томислав Теншек, кој потоа изведе интересен инструментален сплет на одбрани македонски народни песни, додека Александра Трпковска и Елизабета Петровска ги воодушевија присутните со својата интерпретација и рецитал на најпознатите и најубави Рацинови стихови. Дружењето продолжи во разгледувањето на изложбата посветена на Рацин во Самоборскиот музеј и пријатната атмосфера со котел и закуска подготвени од домаќините.

Чествувањето за јубилејот 70 години од виделината на Рациновите “Бели мугри”, беше заокружено следното утро на 28 ноември, кога Рацин уште еднаш ги собра своите почитувачи. Овој пат, повод беше поставувањето на неговата нова биста во паркот пред Самоборскиот музеј, а свеченоста на откривањето беше проследена со пригодни говори на гостите. Градоначалникот на Град Самобор, Крешо Бељак, нагласи дека му е особено мило што Заедницата на Македонците во РХ со право е заслужна за развивање на добрите меѓусебни односи помеѓу Хрватска и Македонија, односно меѓу градовите пријатели, Самобор и Велес, а тоа е само почеток на добрата соработка што следи. Неговиот колега, градоначалникот на Град Велес, Горан Петров, рече дека овој јубилеј е голем историски настан кој дава белег на нашата генерација, на Рациновите следбеници и воедно претставува нераскинлива алка во врските меѓу хрватскиот и македонскиот народ. Во овој исклучителен момент, тој во името на граѓаните на Велес, изрази голема благодарност до академикот Томе Серафимовски, што уште еднаш му го подари на светот ликот на Рацин излеан во бронза и до Град Самобор, што го почитуваат името и делото на Рацин како еден од своите исклучителни сограѓани, а особено до Заедницата на Македонците во РХ, за љубовта и емоциите што ги вгради во овој проект и уште еднаш ги обедини Хрватска и Македонија.

На присутните им се обрати и македонскиот амбасадор во Хрватска, Данчо Марковски, кој поздравувајќи ја идејата за организација на овој значаен јубилеј, изрази длабока благодарност до домаќините и гостите.

Уредникот Бојаџиски со беседата за Рацин

Претседателот на Македонската академија на науките и уметностите, академик Георги Старделов, потсети дека сè додека постои поезијата на Рацин, Македонците постојано ќе се сеќаваат на големиот удел што Хрватска и хрватскиот народ го има дадено во историјата на македонската култура. Скулпторот Томе Серафимовски рече дека досега има направено шест бисти на Рацин, и сите се поставени во Велес, но среќен е што оваа седмата, ја поставува во Самобор во Хрватска, земја која ја смета за своја духовна крстилица.

Новата биста на Рацин, со гордост ја открија градоначалниците на Самобор и Велес, Крешо Бељак и Горан Петров, а потоа и ја украсија со венци свежо цвеќе претседателот и потпретседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски и Никола Гроздановски, претседателот и потпретседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов и Орце Ламбевски, амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски и претседателот на МКД “Кочо Рацин” од Пула, Зоран Петровски.

И по седум децении, повторно во Самобор заблеснаа едни нови “Бели мугри” и се воздигна еден нов Рацин, како цврст мост да го чува и негува пријателството меѓу овие два народа, за нивните нови поколенија, за нивните идни Рацинови почитувачи.

Елизабета Петровска

“Зборот има своја музика, која јас ја познавам, бидејќи сум ја слушнал од мајка ми. Тоа е оној збор кој не може да се преведе, а да не загуби од својата тежина и јадрост... За мене зборовите не се само звук, тие имаат свои облици, некои се тркалезни, некои прави, остри, некои се меки како памук, некои се тврди како метал и остри како сечило на ножот... Ете во тие зборови јас гледам не само звуци, туку и бои... За нас што ја слушаме музиката, внесувајќи се во неа и преживувајќи ја, нашата народна песна и не стигнува до разумот. Таа одеднаш го погодува срцето, зашто од него и изникнала... Песната на Македонија е нејзината молитва, огледало на нејзината душа и нејзина воздишка... Моите “Бели мугри” ќе бидат само делче во таа народна преродба. Делчето е скромно. Но бадемите никогаш не распутуваат во еден ден, во една ноќ... Јас ете ги гледам сите тие цветови, но ги слушам и нивните звуци и тонови, како една симфонија на новите дни...” – Кочо Рацин

Авионска линија Риека – Скопје

На 25 јануари 2010 година од Риека до Скопје ќе биде воспоставена директна авионска линија. Авионите на македонската компанија Airlift servis, во сопственост на германскиот туроператер Skuwing, ќе летаат двапати во неделата (понеделник и петок) во двата правца. Сево ова е овозможено благодарение на риечката фирма GAT exekutiv која овозможува оперативни услуги на авионските компани.

Ќе бидат тоа чартер летови со авионите Боинг 737-300, кој може да превезе 148 патници и товар, а билетот ќе чини 170 евра. Се најавува во текот на туристичката сезона бројот на летовите да се зголеми, а компанијата планира да организира и викенд летови при што Хрватите ќе можат да ги посетат најубавите туристички дестинации во Македонија, а Македонците најубавите места на Кварнер.

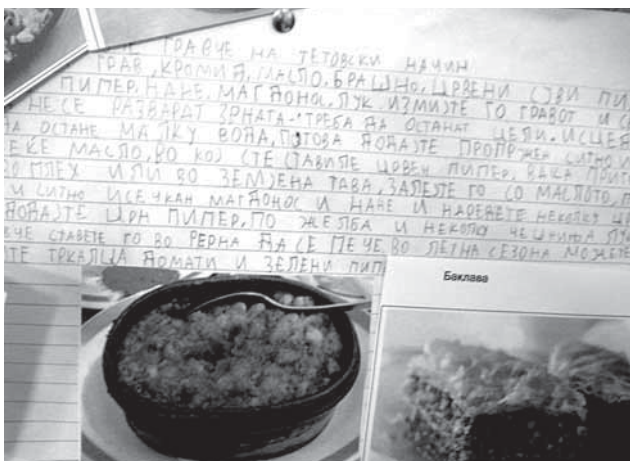
Како што на презентацијата истакна досопственичката на GAT exekutiv, Верица Смилевска, ова е прв чекор на проектот за регионално поврзување помеѓу аеродромот во Риека и главниот македонски град Скопје, а со тоа почнува реализацијата на проектот за понатамошна соработка на Македонија и Хрватска.

Н.Е. Данчо Марковски, амбасадор на Р. Македонија во Р. Хрватска, на презентацијата истакна дека верува дека оваа линија ќе биде уште еден чекор напред во соработката на Македонија и Хрватската Риека, со што ќе се оствари поврзувањето на двете регии, а ќе биде поттик на уште подобра соработка на културен, научен и туристички план.

Летовите се организирани преку целата година, двапати во неделата, а нивната организација, и тоа како, ќе им биде од полза на деловните луѓе на двете земји.

М. А. В.

Македонски рецепти, со детски раце, на македонски јазик

Осиек: Во текот на ноември годинава, децата кои учат македонски јазик во рамките на наставата која се одвива во ОУ Виенац во Осиек, имаа невообичаена задача: да ги распрашаат родителите за македонската кујна, да изберат еден типичен, традиционален рецепт и да го напишат со својата рака, на македонски јазик.

Задачата беше успешно реализирана и децата, на својата прва табла од плута, која ја добија со помош на МКД “Браќа Миладоновци”, ја презентираа нашата македонска кујна. Таблата беше украсена со различни слики и рецепти испишани на кирилица и изгледаше навистина прекрасно! На таблата така се најдоа бакрдан и тавче гравче на тетовски начин, ѓомлезе и баклави, зелник, ајвар, пинџур, маќало со лук и суви пиперки, пита со тиква и многу, многу други прекрасни рецепти. Во работата учествуваа и првите ученички-Хрватици кои заедно со останатите ученици вредно пишуваа на македонски.

Од тој час сите заминавме со чувство на глад, ама и среќа, зашто имаме со што да се гордееме и во однос на кулинарските специјалитети, зарем не?

Ј. Тешија

НОВОГОДИШНИ ПАКЕТЧИЊА ЗА ДОБРИ ДЕЧИЊА

Загреб: Во снежната и студена сабота на 19 декември 2009 година, токму на празникот Св. Никола, учениците кои го посетуваат “Училиштето за негување на македонскиот јазик и култура” при ОУ “Никола Тесла” од Загреб, имаа мошне забавен ден. За тоа изненадување одговорноста ја презеде МКД “Охридски бисер” од Загреб, со организација на проекција на македонските детски и документарни филмови “Македонски народни басни”, “Мајка Тереза” и “Убавините на Македонија”. Атмосферата беше возбудлива и несекоедневна, а 25-те ученици од двете групи во придружба на родителите, со право уживаа во проекцијата на интересните филмови. Професорката Деспина Белчовска – Велинска беше задолжена за “редот и мирот” во училиницата, иако немаше потреба за “интервенција”, зашто учениците послушно и љубопитно ги следеа филмовите. Само од време на време се слушаше цагор кога се поставуваа прашања или се грицкаа “Чипсови” и “Смоки”.

Но, по проекцијата училиницата набргу се претвори во една голема зовриена кошница, кога дојдоа претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов, потпретседателот Орце Ламбеовски и секретарката Виолета Штерјова и донесоа 25 новогодишни пакетчиња! На радоста и немаше крај. Задоволство се огледуваше на лицата на децата, особено на оние најмладите, кои

заинтересирано сиркаа во пакетчињата и се обидуваа да ја погодат нивната содржина. И сите ветеја дека ќе бидат добри и дека и понатака вредно ќе учат. Тоа беше сосема доволно за МКД “Охридски бисер” да ја исполни својата мисија и ги развесели учениците делејќи им ги новогодишните пакетчиња.

Е. П.

ИЗЛОЖБА НА ТИХОМИР ИВАНЧАН

Риека: Во просториите на Македонското национално малцинство на 4 јануари 2010 година беше отворена изложба на слики на Тихомир Иванчан, која по триесетина години (1980) на овие простори е презент на наивната уметност.

Во Хрватска наивната уметност како ликовен израз има голема и богата традиција, особено во Подравина, од каде и потекнува, каде многу сликари и скулптори од неспорен углед од секогаш, а и денес сликаат, па во Хрватска имаат оставено неизбришлива трага во ликовната уметност. Средиштето им е Хлебине, каде овој тип ликовна уместност се темели на народното творештво, инициран уште пред седум векови. Во текстот по повод, Ива Чрњар, студентка на Филозовскиот факултет во Риека, ќе напише: “Тихомир Иванчан, како млад сликар од последната генерација на сликарите на наивното сликарство, се разликува од другите, најнапред поради тематиката на неговите слики кои настанале од одреден страв и од благодарност кон природата. Неговите слики се како соничта: понекогаш мистични, некогаш романтични, тажни или весели. Темите воглавно се поврзани со соживотот на човекот со природата, односно со времето кога човекот и природата создавале единствена целина”.

Сликарот Тихомир Иванчан, роден е 1980 година во Риека, а неговите родители потекнуваат од питомите подравски краеве, во близината на Копривница. Уште како дете Тихомир се влублил во подравската равница, во реката Драва, но и во наивното сликарство. Првите поуки за сликање ги стекнува од Стјепан Понграц, но и од великаните на наивната уметност Ковачиќ и Веченаја. Член е на Хлебинското здружение на сликари и скулптори на наива од 1999 година, а со сликање се занимава од 1996 година.

На отворањето на изложбата семејниот квартет Вељак (таткото, двете ќерки и 13-годишниот син) изведеа неколку точки со кои присутните уживаа и во музичкиот дел на програмата.

В. Н.

ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКИОТ ФИЛМ

Задар: Традиционално секоја, па така и оваа година, МКД “Билјана” од Задар организираше прикажување на македонски филмови, при што се настојува на граѓаните на Задарската жупанија да им се приближи македонската филмографија и култура. Манифестацијата траеше три дена.

На 28 декември 2009 година, во просториите на МКД “Билјана” беше прикажан првиот филм – “Елегија за тебе”, а на пројекцијата присуствуваа многобројни членови на Друштвото и нивните гости. Филмот беше интересен за сите и внимателно се следеше, затоа што животот на Кочо Рацин и неговата љубов, преку стиховите ги воодушевија присутните. На 29 декември, во истите простории, беше прикажан вториот филм – “Превртено”, чија филмска сторија на еден млад Македонец ги воодушеви сите негови проследувачи. Потоа, на 30 декември, беше прикажан третиот македонски филм – “Тајната книга”.

По пројекцијата, а еден ден пред Новата година, членовите со гостите се собраа со пријатно дружење да се потсетат на минатата година, но и да си ги искажат желбите за следната, 2010 година. Беше весело, со знаци за многу договори во наредната година.

На крајот, претседателката Мирјана Мајиќ, со здравица на сите им посака многу здравје, долг живот, среќа, и многу, многу, многу љубов.

Е. Лонгин

Александар Јанкулоски – Цане пред хрватската јавност

Сплит: Уметнички дела на македонскиот сликар Александар Јанкулоски – Цане беа поставени пред љубителите на ликовната уметност во градската библиотека “Марко Марулиќ” во Сплит, како дел од манифестацијата “Есен на македонска култура во Сплит 2009”. На отворањето на изложбата, која беше поставена од

17 до 29 ноември 2009 година, покрај бројните посетители Македонци кои живеат и работат во Сплит, беа присутни и личности од политичкиот, општествениот и културниот живот во овој хрватски град. Авторот е основоположник на уметничкиот правец емформел во Македонија, а неговите дела се создавани со pepел, песок, огледало, камчиња, трнки, струготини, горени вреќи и дрвја, златна и сребрена боја и сликарска мрсна боја, кои едноставно пленуваат.

За делата на Цане и значењето на неговото ликовно творештво говореше историчарката на уметност Виолета Крстиќ, која беше и куратор на поставката во Сплит.

- Она што е од круцијално значење е неговата смела недвојбена определба во периодот на големите историски превирања на политичката сцена кога секоја одлука и отстапување од воспоставената соц-реалистичка догма значеше воедно и ризик. Тоа беше пресвртница во дотогашната историја на уметност од револуционерен карактер во која Александар Јанкулоски ја имаше улогата на предвесник, основоположник на современите правци во нефигуративната апстрактна уметност, особено во емформелот. И токму тука авторот ја забележува симбиозата меѓу етиката и естетиката повикувајќи на традицијата, на автохтоното, истакна Виолета Крстиќ на отворањето на изложбата.

Според неа, целиот опус на Јанкулоски е длабоко инспириран, проткаен и посветен на македонското минато, сегашноста и иднината. Според транспонирањето израз и застапеноста на усвоените и усовершените техники, разновидноста на изразените медиуми и препознатливата колоратурна раскошна застапеност на богатата орнаментика, опусот на Јанкулоски импресивно вдахнува длабока доживеалица, особено во доменот на монументалното сликарство проткаено со автентични елементи од раскошната ризница на пребогатата со фолклорна орнаментика која ги структурира и напојува многуслојните триптиси со длабока симболика на троделноста.

Јанкулоски твори веќе пет децении, а неговите дела (масла на платно, цртежи и скулптури) се преставувани на бројни самостојни и групни изложби како во Македонија, како и надвор од нејзините граници.

Изложбата во Хрватска беше организирана од страна на Македонското културно друштво "Македонија" од Сплит, со финансиска поддршка на Министерството за култура на РМ и Советот за националните малцинства на РХ. За значењето на манифестацијата "Есен на македонската култура во Сплит" Ангел Митревски, претседател на МКД "Македонија" Сплит и претседател на Заедницата на Македонците во Хрватска, потенцира дека вакви настани се од посебно значење за Македонците во Хрватска.

М. Георгиевска

ПРЕТСТАВЕНА НОВАТА КНИГА НА ПРОФ. ГОРАН КАЛОЃЕРА

Риека: Во просториите на МНМ на 25 ноември 2009, беше претставена најновата книга на универзитетскиот професор д-р Горан Калоѓера: "Prilozi istraživanja makedonske povijesti književnosti" (Едиција "Книжевна историја"). Книгата ја претставува професорите, Дејан

Дуриќ, асистент на Филозовскиот факултет во Риека и Васил Тоциновски, лектор за македонски јазик на истиот факултет. Говорејќи за книгата, Дуриќ нагласи дека книгата ја карактеризира систем на компаративен пристап на проблемите во истражувањата на македонската литература, особено во 19. и 20. век, и нејзината компактност со другите јужнословенски литератури. Во книгата се видливи и се констатирани односите кон хрватската, српската, словенската, црногорската и босанскохерцеговската литература и го зафаќаат грчкото влијание на македонската литература, а говори и за бугарско-македонското разминување.

"Авторот настојува да ни понуди широк компаративистички аспект, па така со текстот за романтизмот во македонска боја, настојува да го согледа влијанието на рускиот и западноевропскиот романтизам во конституирање на македонскиот романтизам. Голем простор авторот им посветува на хрватско-македонските литературни и културни врски, во 19. и 20. век со појавата и престојот на браќата Миладиновци во Хрватска, потоа на Капчев во Загреб, но и за Рацин, на кого во Самобор му се печати првата збирката песни "Бели мугри" во 1939 година. На многу страници пишува за односите на Петре Драганов со фра Андрија Качиќ Миошќ. Калоѓера говори и за развојот на катедрите на риечката и загребската македонистика, особено со доаѓањето на лекторот за македонски јазик на Филозовскиот факултет во Риека", рече проф. Дуриќ на презентацијата на книгата.

За книгата на проф. Калоѓера, говореше и Васил Тоциновски, кој рече дека книгата ја објави списанието "Современост" од Скопје, а појавата на секое ново дело, претставува нова творечка рожба. "Станува збор за Горан Калоѓера, секако првиот меѓу најзначајните македонистички имиња во светот, кој во книгата посебно ја нагласува појавата на компаративното проследување на заедничките многувековни врски, меѓу хрватската и македонската литература. Македонските и хрватските народи како што пишува Калоѓера, не потекнуваат генетски само од едно семејство, не припаѓаат само во големото семејство на словенски народи, не ги врзува само глаголицата, писмото, што би рекло дека, влегуваат во семејството на културните народи, туку еве, и денеска љубовта и разбирањето не претставуваат. Потоа говореше за појавата на трите "големи" во македонската литература, чудесниот Константин Миладинов, со неговата "Тга за југ" која претставува

химна во македонската литература, охриданиецот Георги Капчев, кој освен во Хрватска никаде не можел да ги објави своите пишани дела, следи родоначалникот на современата македонска литература, Кочо Рацин, со појавата на третата библиска книга “Бели мугри”, кои не случајно ќе направат “свето тројство” на хрватските книжевни културни врски.

Калоџера со неколку збора му се заблагодари на домаќинот – МКД “Илинден”, особено на Вишња Христодулов за организација и пречекување на присутните, ги поздрави сите присутни, за кои рече дека нивното присуство ја возвиши промоцијата на неговата книга. Искрено задоволство искажа кон ректорот на Риечкиот универзитет, Перо Лучин и амбасадорот на Република Македонија во Хрватска, Данчо Марковски, кои присуствуваа на промоцијата.

В. Настески

ВО ДОМОТ ЗА СТАРИ И НЕМОЌНИ ЛИЦА НА КАНТРИДА

Риека: Фолклорната и пејачката секција на МКД “Илинден” се чести гости на многу манифестации во градот и околните места, претставувајќи го опусот на македонскиот фолклор, но и културните традиции од минатото. Така оваа година, покрај многуте назначени настани во “Македонски глас”, еве уште еден: настап во Домот за стари и немоќни лица на Кантрида. Посетата е остварена на молба на директорката на Домот, Марија Мараш, која во “Месецот на хуманитарни дела” во Хрватска се договори со претседателката на МКД “Илинден”, Ивона Дуноски, македонските фолклористи да гостуваат кај нив со своја програма.

Средбата беше договорена на взаемно задоволство, па на 20 октомври 2009 година во големата сала на Домот, пред повеќе од 200 гледачи настапи фолклорната, музичката и пејачката група на МКД “Илинден”. На настапот, кој траеше повеќе од еден час, играорците и пејачите се претставија со неколку песни и ора, ги израдуваа присутните, кои од сесреце им аплаудираа, а многумина песните ги пееја заедно со нивните гости. Задоволство беше вечерта да се биде во големата сала на Домот, а нивните штитеници ги замолија Илинденците да продолжат со нивните посети и настапи.

Домот “Кантрида” е место за сместување и згрижување на пензионери, стари и немоќни, кон крајот на животниот век. Неговите челни луѓе на клиентите сакаат да им пружат не само храна и место за спиење, туку и квалитетно организирано време.

Во Домот ја сретнавме “загрепската” Македонка, која со насолзени очи на крајот на приредбата срамежливо ни се придружи и ни рече: “Срцето ми го развеселивте, јас ве знам, ве гледав во Загреб, ве гледав пред две години во Голубињак, но не само мене, туку сите нас овде не развеселивте.”

В. Настески

ВЕЧЕР НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО БЈЕЛОВАР

Бјеловар: Веднаш по Самоборското одбележување на Рациновите “Бели мугри”, фолклористите на МКД “Илинден” заминаа за Бјеловар, по покана од Чешка Обес, за учество на тамошните Трети вечери на националните малцинства во Бјеловар. Така, во вечерните часови Илинденците заедно со десетина малцински здруженија на Словаците, Русините и Украинците, Бошњациите, Унгарците, Албанците и Србите, учествуваа во програмата во име на Заедницата на Македонците во РХ како претставници од МНМ во РХ. Според организаторите настапот кореографски беше замислан фолклорните групи да се претстават со програма од десетина минути во своите национални носии.

На бината беа истакнати знамињата на националните земји на учесниците, а на посебно место беа презентирани национални јадења и пијалоци. Риечанките Мајда Динова, Анка Зафиров и Јагода Митева се претставија со одбрани македонски специјалитети, кои привлекоа посебно внимание меѓу делициите на другите учесници.

Програмите со кои се претставија националните малцинства беа интересни и добро подготвени, со што ја воодушевија бјеловарската публика, па громогласните аплаузи беа на некој начин и мерило за успешноста на настапот, а Илинденките добија долготраен аплауз.

Во разговор со претседателката на МКД “Илинден”, Ивона Дуноски, која накусо го резимира настапот на Третата вечер на НМ во Бјеловар, ни рече дека манифестацијата е одлично организирана, во пригодна сала со

европски стил, па за сето ова дружење, кое беше одличен презент на МКД “Илинден”, ни е доделена Стаклена статуа, која ќе ги краси витрините на Друштвото.

В. Настески

“СВЕТА АНА” ВО МАКЕДОНСКИОТ КЛУБ ВО РИЕКА

Риека: МКД “Илинден” и ВИС “Боеми” од Битола втора година по ред им подготвија празнично дарување на корисниците на Каритасовиот дом за жени и деца, жртви од семејно насилство “Света Ана” од Риека. Хуманитарната акција одржана е на иницијатива на Боемите од Битола, кои од порано изразија желба да го продолжат контактот со овој Дом, поттикнат од Тоше Проески, а чиј Фан клуб исто така се придружи во акцијата. На 21 декември 2009 година во просториите на МНМ во Риека гости беа заштитниците на Домот, триесетина деца и седум мајки, за кои македонските пријатели приредија закуска и многу подароци. Во хуманитарната акција се придружија многу спонзори: пилцеријата “Рустика” на Оливер Стојановски од Кастав, слаткарницата “Долче болеро” на Таџи Спасовски, месната индустрија “Браќа Пивац” од Риека, многумина донираа парични средства, Фан клубот на Тоше Проески, но и многу членови од македонските асоциации и пријатели на Тоше, како и ресторанот “Скопски марак”, кој на католичкиот Божик ги почести со божикен ручек и подароци за нивниот дом.

- Со оваа акција сакаме на децата и мајките од Домот да им пружиме она што можеме како луѓе, да ја почувствуваат топлината која ја немале во своите домови, во семејствата, ни изјави домаќинот Илија Христовулов. Водителката на Домот, сестра Сузана Самарџиќ, ни рече: “Тоше Проески ни беше зачетник на пријателството со македонската заедница и заштитниците на “Света Ана”. Ние делуваме под покровителство на Црквата, под државата, од жупанијата, од градот... Но, има и вакви кои ни причинуваат големо задоволство со големо значење, особено кога се дружиме со културни здруженија, со уметници, кои упеваат да не развеселат и даруваат”. Тони Петрески, во името на “Боеми” изрази големо задоволство со продолжувањето на мисијата на покојниот Тоше Проески, кој кусата кариера ја започнал и настапувал баш со нив. Посебно благодарност

изрази кон бројните донатори кои им се придружија во нивната иницијатива.

Донаторството не беше само закуската и божикниот ручек, туку Домот од тој ден беше побогат со микробранова печка, фритеза, тостер, апарат за ход-дог, тренерки за децата, алишта, многу слатки производи, храна (зајре за готвење), дваесеттина кила сушени месни производи, сокови и друго.

Средбата со децата на возраст од 2 до 12 години, но и мајките, беше трогателна, но сепак и радосна, особено со настапот на “Боеми”. Децата се ослободија и разиграа, па и спријателија со многубројните присутни донатори и членови на “Илинден”.

В. Настески

Кире Лазаров освои два спортски оскари

Капетанот на ракометната репрезентација на Македонија, Кире Лазаров, е прогласен за спортист на годината и за најуспешен спортист во странство на манифестацијата “Спортски оскар 2009”. Лазаров до признанијата стигна по освојување на 11-то место на Светското првенство и победата во категоријата најдобар стрелец во историјата на Светските првенства со 92 гола и одличните настапи во дресот на “Кроација Осигурање” во Лигата на шампионите. Конкуренти за наградата му беа пливачот Томи Стефановски и боксерот Примислав Димовски.

За најуспешна македонска спортистка на годината е прогласена каратистката Наташа Илиевска.

М. А. В.

Хрватскиот роман “Три” на македонски јазик

Издавачката куќа “Македонска реч” го објави романот “Три” на хрватскиот писател Драго Гламузина, кој доби награда за најдобар роман во Хрватска во 2008 година.

– “Три” е љубовен роман кој покажува дека љубовта не постои без љубомората, но и дека прекумерната љубомора прераснува во опсесија која сама за себе е цел. Измамата не е кога се мами партнерот, туку кога се лаже дека не се сака некој друг... Мажите се женат затоа што се заморуват од трагањата, а жените се мажат зашто веруваат во љубовта – во бракот и едните и другите се разочаруваат и тргнуваат да го бараат она што мислат дека не го нашле. И затоа брачниот синџир некогаш е толку тежок што двајцата не може да го носат – потребни се ТРИ лица – како што стои во насловот на овој прв но извонреден роман на хрватскиот писател Драго Гламузина, изјави издавачот.

Романот од хрватски на македонски јазик го преведе Ленче Тосева.

Драго Гламузина (1967) дипломирал компаративна книжевност и филозофија на Филозофскиот факултет во Загреб. Работел како новинар во “Вјесник” и уредник во “Национал”, а сега е главен уредник на издавачката куќа “Профил” и програмски директор на Загребскиот саем на книгата.

М. А. В.

НА ГРЦИЈА НЕ И Е МЕСТОТО ВО ЕУ

- Ангел Митревски, член на Советот за национални малцинства на Хрватска и претседател на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска

Кога се во прашање правата на националните малцинства во другите држави и правата што тие таму ги уживаат, а имајќи ги предвид критериумите што ги наметнува ЕУ, Хрватска настојува во желбата да ги исполни, додека има земји во Европа како што е Грција, на која по овие критериуми воопшто не и е таму местото

Хрватска успеа да ја крене рампата што ја спушти Словенија на патот кон европските интеграции, но Македонија и натаму останува блокирана. Што мислите за тоа како претставник на македонското малцинство во Хрватска?

Македонците во Хрватска со двојни чувства ја прифатија веста за деблокадата од страна на Словенија, бидејќи и Хрватска и Македонија ги доживуваат како две татковини. Од една страна, им олесни што една е на прагот на Европската Унија, а, од друга страна, им останува горчливото чувство, што уште ја чека Македонија на тој драматичен коридор кон Европа. Македонија сега останува сама во својата борба, но се надеваме дека ќе се изнајде решение. Ние потполно ги разбиравме Хрватите кога се соочија со спуштената рампа кон Унијата. Нас, за жал, оваа драма ни е веќе историски позната од минатото и сегашноста. Секогаш не нè признавале, но се надевам дека одлучувачките фактори конечно ќе сфатат дека местото и на Хрватска, а и на Македонија, е во Европа.

Сметате ли дека Хрватска би можела да ја преземе улогата на фактор за стабилност во овој дел од Европа и во овие турбулентни времиња да и помогне на Република Македонија за влез во НАТО и ЕУ, без разлика на уцените кои се насочени кон нашата земја, конкретно од Грција?

Секако. Со влегувањето во НАТО и со сето она што го има досега направено, Хрватска е подготвена да ја преземе улогата на фактор за стабилност на овој дел од Европа, а верувам дека е подготвена и да и помогне на Република Македонија за влез во НАТО и ЕУ, без разлика на уцените кои се насочени кон Македонија од страна на Грција. Впрочем, тоа го потврдуваат и последните изјави на хрватскиот претседател Стјепан Месик.

Со Вашите заложби во хрватската влада, успеавте да издејствувате училиште на македонски јазик во Сплит. Колку Вие, како прв човек на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, сте задоволен од третманот што го имате во Вашата втора татковина?

Училиштето на македонски јазик е сегмент кој легитимно е инкорпориран во хрватскиот образовен систем, со кој е отворена уште една страница на продлабочена соработка меѓу Хрватска и Македонија. Училиштето е парадигма на највисоките дострели со кои се запазени и повторно афирмирани врвните европски стандарди во доменот на исполнувањето на обврските кон малцинствата и правото на образование на мајчин јазик. Со функционирањето на училиштето во Сплит се отвора можност македонските деца од целиот Далматински регион да го изучуваат и сочуваат македонскиот јазик, да се запознаат со дел од македонската историја, географија, култура и музичка уметност. На тој начин една млада генерација се приближува до своите национални корени. А, интерес за изучување на македонскиот јазик покажуваат и хрватски деца кои немаат никаква допирна точка со Македонија. Така, во новото училиште во Сплит се запишани и деца на Хрвати кои имаат силна желба да го говорат македонскиот јазик. Дел од нив се поттикнати од музиката на нашиот Тоше Проески чии песни ги знаат напамет, а дел од нив од убавините на нашата земја. Македонското национално малцинство ја користи оваа можност

и веќе имаме основни училишта во Загреб, Пула, Риека и Осиек каде што се изведува настава на македонски јазик. На Лекторатот, пак, кој функционира во рамките на Филозофскиот факултет во Риека, веќе се запишани повеќе од 150 студенти. Генерално гледано, презадоволен сум од третманот што го имаме како малцинство овде.

Добрата соработка меѓу македонското малцинство и хрватската држава, некои аналитичари го толкуваат како хрватско исполнување на условите од Европската Унија во областа на малцинствата. Но, од друга страна ја имаме Грција, која е полноправна членка на ЕУ, па сепак тотално го игнорира кодексот на малцинствата особено кога се во прашање Македонците и Албанците кои живеат таму...

Во некои права на националните малцинства во Хрватска се поставени критериуми кои се превисоки и за многу членки на Европската Унија. Според тоа, не се работи за некакви исполнувања на условите поставени од ЕУ, туку за препознавање на Владата на Хрватска дека со решавањето на прашањето за националните малцинства, сама си решава можеби битен проблем во внатрешната и надворешната политика, а со тоа им покажа и на членките на Европската Унија дека нејзиното место припаѓа таму, во Европа, каде што, за жал, постојат држави, како што е на пример Грција, на која по овие критериуми воопшто таму не би и било местото.

Сметате ли дека сегашниот модел по кој функционираат и соработуваат Заедницата на Македонците во Хрватска и Заедницата на Хрватите во Македонија, треба да биде пример за тоа како треба да соработуваат останатите малцинства, барем кога се во прашање земјите од поранешна Југославија?

Што се однесува до нормативниот дел на моделите по кој функционираат Заедницата на Македонците во Хрватска и Заедницата на Хрватите во Македонија, навистина може да биде пример не само за државите на бивша Југославија, туку и пошироко. За жал, како припадник на македонското национално малцинство во Хрватска и како претседател на Заедницата на Македонците во РХ морам да забележам дека еднаквоста во моделот на функционирање и соработка е само на нормативен план. За разлика од Хрватска, во која навистина нормативното се спроведува во стварност и станува реалност, во контактите што ги имам со припадниците на хрватското малцинство во Македонија и со нивно раководство, Република Македонија е застаната само на нормативниот дел од правата на хрватското малцинство во Македонија. Се надевам дека Владата на Република Македонија ќе најде начин и модел како со конкретни финансиски средства да им помогне на Хрватите во Македонија.

Како котираат македонските граѓани во Хрватска на економски план, дали се доволно вклучени во системот?

Македонските граѓани во Хрватска се потполно интегрирани во нејзиниот економски систем. Никој не те прашува дали си припадник на некое национално малцинство или не, туку дали си способен да направиш некоја работа или не. Имаме многу позитивни примери каде што припадници на македонското национално малцинство се успешни стопанственици и водат профитабилни претпријатија во кои работат и Хрвати.

Милена Георгиевска

НОВОГОДИШЕН И БОЖИКЕН КОКТЕЛ

На 18 декември 2009 во Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска Н.Е. амбасадорот Данчо Марковски ги собра челните луѓе на македонските асоцијации и од свое лично име и во име на Владата на РМ им ги честита претстојните празници

Новогодишна честитка од Амбасадата

“Денешното наше среќавање, како и во претходните години, е можност, би рекол, не само за протоколарно видување, збогување со годината што изминува и упатување честитки, туку и да размениме мислења за нашите успеси, а зошто не и за некои неуспеси, во изминатиов период, како и за нашите планови во иднина. Ја користам приликава да го искажам моето задоволство и задоволството на вработените во Амбасадата, како и на раководството во Македонија, дека годината што останува зад нас беше плодна на сите полиња. Ме радува што вие, вашите друштва, нивните членови и симпатизери, во навистина добра соработка со Амбасадата, бевте на висината на своите задачи во промовирањето и афирмирањето на Република Македонија и на македонскиот народ на образовен, стопански и национален план... Задоволство изразувам и од натамошното продлабочување на вкупна-

Заедничка здравица на гостите на приемот

та соработка и односите меѓу нашите две држави, што се манифестира и во реализираните осум министерски посети, посетите на претседателите на парламентите, како и на претседателите и премиерите на нашите две држави... Искрено посакувам на сите нас Новата година да ни биде плодносна на приватен и професионален план, да ни донесе добро здравје и лична среќа. Моја искрена желба е и во другата година да бидеме посплотени, да ги надминеме меѓусебните недоразбирања и анимозитети, па заеднички да продолжиме да работиме за доброто на Македонија и за наше заедничко добро. Нека ни е среќна Новата 2010 година и нека ни биде благословен Божик”, рече меѓу другото Н.Е. Данчо Марковски, амбасадор на Р. Македонија во Р. Хрватска.

На коктелот во Амбасадата присуствуваа Македонци од сите асоцијации што работат во Хрватска, кои имаа можност и лично да поразговараат со амбасадорот, но и со своите колеги. Вработените во македонската амбасада во Загреб скромно ги почестија своите гости, а Јагода Цветичанин им подари клавирски интерпретации на познати македонски песни, па сите запеаја во еден глас.

М. А. Вујаклија

Стјепан Месиќ, претседател на Република Хрватска Македонија е неповратно на патот кон евроатланските интеграции

“Не е толку битно кога одредена земја ќе влезе во Европската унија, битно е на нашите граѓани да им се овозможи подобар живот. Според моето мислење целиот наш регион треба да влезе во Европската унија, бидејќи тоа е единствениот начин да го стабилизираме регионот и да ја исклучиме војната како средство”

Хрватскиот претседател Стјепан Месиќ, кој веќе цела деценија успешно ја води Република Хрватска, пред крајот на својот мандат на почетокот на декември, допатува во официјална проштална посета на Република Македонија. Пред неговото заминување за Скопје, тој даде ексклузивно интервју за весникот “Нова Македонија”, каде говори за неговите согледувања во врска со сегашната позиција на нашата земја во однос на евроатланските интеграции. Тој е голем оптимист во однос на прашањето на македонскиот пат кон НАТО и Европската унија.

– Мислам дека Македонија е неповратно на патот до евро-атланските интеграции. Како што е познато, Македонија веќе заслужи да биде во НАТО, но за жал се исправи тој несреќен спор околу името со Грција. Мислам дека денес Македонија и Грција најпосле се на добар пат да го разрешат тој спор и Македонија конечно да влезе во северно-атланската Алијанса. Што се однесува до приклучувањето на Македонија во Европската унија, многу важно е да се започнат реформи и да почнат вистински да се усвојуваат европските стандарди, затоа што не е толку битен терминот кога одредена земја ќе влезе во Европската унија, туку најважно е на нашите граѓани да им се овозможи подобар и попристоен живот, смета хрватскиот претседател.

Тој посочува дека во интерес на Хрватска е целиот регион што е можно побргу да влезе во Европската унија, бидејќи тоа е единствениот и најважниот начин регионот да биде стабилен и дефинитивно да се исклучи војната како средство. “Како што тоа Европа одамна веќе го стори, така и ние треба широм да ги отвориме границите и да соработуваме. На сите ни е познато дека во минатото одредени режими наводната искрена грижа за заштита на своите национални малцинства ја злоупотребуваа како би ја прошириле својата територија на сметка на други. А кога еднаш ќе ги отвориме границите, јасно е дека тогаш аргументот за грижа и заштита на своето национално малцинство ќе биде беспредметен и веќе нема да има смисла, а националните малцинства ќе станат мостови кои ги доближуваат и спојуваат народите и земјите. Во таа смисла, Хрватска целосно ги подржува и натаму ќе продолжи да ги подржува сите земји од нашиот регион да ги спроведат потребните реформи и што е можно побрзо да и се приклучат на Европската унија”, вели претседателот Месиќ.

За унапредувањето на билатералните односи, хрватскиот шеф на државата смета дека имаме одлични односи, немаме ниту едно отворено прашање, но за жал, тие добри односи не ги следи соработка на економски план.

– Иако некои чекори се направени, би можело многу повеќе да се направи. Простор и можности има многу. Јас лично голема шанса гледам во можностите нашите претпријатија и фирми заеднички да конкурираат и настапуваат на трети пазари. Тоа е добар пат да се реализира и да дојде до израз нашата стопанска соработка која, како што реков, се уште не ги следи извонредните политички односи, посочува претседателот Месиќ.

Стјепан Месиќ

Милена Георгиевска

Македонците во Хрватска ги уживаат највисоките стандарди

Претседателот Месиќ посебно го издвои прашањето на националните малцинства во Македонија и Хрватска. Македонците во Хрватска, како што повеќе пати истакнува претседателот на Заедницата на Македонците во Хрватска, Ангел Митревски, ги уживаат највисоките европски стандарди. Во однос на тоа дали може наскоро да се решат и некои проблеми со кои Заедницата на Хрватските граѓани во Македонија сè уште се соочува, хрватскиот претседател изјави:

– Посебно ми е задоволство што припадниците на Македонската заедница во Хрватска ги уживат високите европски стандарди. На тој план отсекогаш постоело обострано разбирање. Сите проблеми се решливи, само треба да постои политичка волја за договор. Верувам дека од македонската страна постои добра волја сите проблеми наскоро да бидат решени, смета хрватскиот претседател.

Рацин е вистинската македонска мера

“Појавата на Рациновата книга е една од оние македонски библиски книги која предизвика несомнено и задоволство и гордост. Со неа беа ставени темелите на современата македонска литература која по Втората светска војна го започна сопствениот забрзан развој и афирмација и стана рамноправен член во големото семејство на светската книжевност; рече на промоцијата на репринт изданието на “Бели Мугри“ пред сплитската публика проф. д-р Васил Тоциновски, познат македонски писател, научен работник и истражувач на македонската литературна историја

Репринт изданието на легендарните “Бели мугри” од Кочо Рацин, по промоциите во Велес, родниот град на авторот и во Самобор, местото каде во далечната 1939 година беше отпечатена книгата, свое претставување во декември 2009 година имаше и во Сплит. Присутните се запознаа со ликот и делото на Рацин, нашиот будилник на слободната мисла на македонскиот народ и неговата улога за втемелување на македонскиот литературен јазик. Тестаменталната книга “Бели мугри”, по 70 години, го доживеа својот репринт и повторно стана епицентар на вниманието во изминатиот период како во Македонија, така и во Хрватска, а првиот примерок, веднаш по печатењето во јули го доби македонскиот претседател Ѓорге Иванов, кој беше во прва официјална посета на Хрватска.

Дека Рацин е епоха за себе, кој ги соедини мајсторството на стихот и возвишеноста на прогресивните идеи, говореше и промоторот на “Бели мугри” во Сплит, проф. д-р Васил Тоциновски, водител на Лекторатот за македонски јазик на Универзитетот во Риека.

- Ние Македонците како да имаме вродена кратка меморија, па многу значајни дати, личности и дела од револуционерната и културна традиција на националниот непокор, остануваат едноставно заборавени. Не ретко се случува да се бараат нивни нови вреднувања и прочитувања, па така, се отишло и подалеку од злата намера за нивно омаловажување и обезвреднување. Затоа појавата на Рациновата книга, една од оние македонски библиски книги предизвикува несомнено и задоволство и гордост. Со неа беа ставени темелите на современата македонска литература која по Втората светска војна го започна сопствениот забрзан развој и афирмација и стана рамноправен член во големото семејство на светската книжевност, рече на промоцијата проф. д-р Васил Тоциновски, познат македонски писател, научен работник и истражувач на македонската литературна историја, кој има особени заслуги за откривањето на животните судбини и литературното дело на “двodomните автори” од македонско потекло, односно Македонци кои живееле и твореле надвор од Македонија.

“Бели мугри” се возвишената книшка која дава возвишена слика за животот и судбината на македонскиот народ – потиснуван, поробуван и измачуван низ веко-

вите. Иако е мала по обемот, читателите ја доживуваат како голема по нејзината содржина и по нејзините пораки, и по седум децении таа сè уште е отворена и возбудлива страница.

Според проф. д-р Тоциновски, таа е и врв на македонско-хрватските врски неминовно зачнати во заедничкиот корен на словенските народи и во глаголското писмо. “Во времињата на прогони, и забрани, делби и преселби, Македонецот единствено во Хрватска можел јавно да ја искаже својата национална припадност и да дејствува за нејзина афирмација. Не случајно Рациновите “Бели мугри” со несебична и морална помош на хрватските комунисти и пријатели можеа да ја видат светлината на денот, како што пред тоа го имаа “Зборникот” браќата Миладиновци (1861 г.) и “Македонија или гласот на робот” (1898 г.) од Георги Капчев”, истакна проф. Тоциновски.

Во репринтот на Рациновото дело “Бели мугри” во Додатокот се поместени два текста од проф. Горан Калоѓера (Racin u Hrvatskoj između dvaju svetskih ratova и Kaštelanov dug Racinu), Блаже Конески (Konstante) и Огнен Бојаџиски (Kočo Racin). А токму Калоѓера и Бојаџиски се уредници на изданието кое не би ни било в рака без нивното неуморно залагање.

Говорејќи за значењето на делото на Рацин, проф. Тоциновски посочи дека до денешни дни бројните генерации македонски писатели го следат патот на Кочо (Коста) Солев.

-До денешни дни постојат и не ретко се прават обиди да му се одрече, да му се одземе таа основоположничка улога. Неговите стихови не биле првите напишани на македонски литературен јазик. Историските податоци се познати за сите. Тие се вистина и од нив нема бегство. Како што нема бегство од златното правило на нашиот златен Рацин, оти тој ако беше сам и осамен, немаше да биде она што е, па само така и самиот се избори за челното место со кое можеше да го покаже патот на идниот развој. До денеска тој останал непогрешлив, рече проф. д-р Тоциновски на предавањето во Сплит.

Токму Рацин е човекот за кого проф. Тоциновски тврди дека во македонската литература по бројот на напишаните страници му нема рамен. Но, покрај издаонијата на неговите творби на многу јазици, собраните дела во шест тома, неколку десетици монографии, илјадници страници посветени на неговиот живот и дело во најразлични зборници, неколку стотици песни посветени од поети од сите страни на светот, музички и ликовни дела со негова назнака, до денеска немаме труд кој комплексно би го проследиле и прокоментирале неговиот живот и дело.

На промоцијата во Сплит, беше прикажан и документарниот филм “Елегија за тебе”.

Милена Георгиевска

Десет години на МКД “Билјана” ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ЗАДАР

Во Хотелот “Иж” во Задар на 21 ноември 2009 г. започнаа Деновите на македонската култура. Најнапред претседателката на МКД “Билјана” од Задар, Мирјана Мајик, ги поздравиле сите присутни гости од градот Задар, Жупанијата, членовите и нивните гости, претставниците од сите национални малцинства од Задарската жупанија... и сите други пријатели на македонската култура и обичаи. Притоа уште еднаш потсети дека МКД “Билјана” ја одбележува десетгодишнината од постоењето.

Новоформираната инструментално-пејачка група, која работи во рамките на МКД “Билјана”, со својата програма ги одушеви сите присутни. Младите членови од групата исполнија сплет македонски песни, обработени за кларинет, кој како основен инструмент на групата го свиреа: Иван Андријевиќ, Ловро Лучиќ и Марино Перовиќ. Звучите на преубавата музика од нашата татковина се ширеа по салата и многумина ги поттикнаа да станат и заиграат оро.

По нив настапи водителката на литературно-драмската секција, Еми Лонгин, која се претстави со еден дел од својата авторска поезија и песни од други македонски поети.

Вечерта продолжи со звучите на македонската музика, за која беше задолжена Олга Барбир од Сплит. Во големото богатство на македонската песна и музика што ја интерпретираше оваа извонредна музичарка, се придружија и многумина членови и гости. Нашето македонско оро сите го играат од “сè срце”, а песната “течеше како река”. До длабоко во ноќта се слушаа овие милозвучни звуци, што ја голтаат душата. Како и секогаш до сега, и оваа манифестација беше пригодна за очите, ушите и непцата при полната трпеза.

Еми Лонгин

28 ЗЕМЈИ СО ХУМАНОСТ НА ДЕЛО

Загреб: На 6 декември 2009 година, во просториите на Народното отворено училиште, Меѓународниот клуб на жените во Загреб, со поддршка на УНИЦЕФ Хрватска, го организираше 15. хуманитарен Божикен саем. На оваа традиционална добротворна акција годинава зедоа учество 28 земји со поддршка на многу домашни и странски фирми, амбасади и национални здруженија. Идејата за организација на саемот е секогаш иста – да се помогне. Овој пат собраните средства беа наменети за набавка на нов ЦТГ апарат за родилиштето во Општата болница во Шибеник.

Покровител на Божикниот саем е првата хрватска дама Милка Месиќ, која свечено го отвори во придружба на деца облечени во носии од разни делови на светот. Влезот беше бесплатен, а членките на Клубот на многубројните посетители по симболични цени им ги понудија своите автохтони ракотворби и вкусни домашни кулинарски специјалитети. Но, имаше тука и безброј сувенири, книги, играчки за најмладите и наградни игри и томбола, која оваа година најсреќните ги води во Рим!

Во таа декемвриска недела, загребското Народно отворено училиште беше место каде можеа да се сретнат најразлични култури и купат секакви производи од Македонија, Словачка, Франција, Иран, Германија, Чешка, Америка, Данска, Бразил, Италија, Јапонија, Словенија, Шведска...

На македонскиот штанд, поставен во организација на Амбасадата на РМ во РХ, Данчо Петровски, Ненад Младеновиќ, Снежана Спириќ и Зоран Богдановски, како и Ѓурѓевка Петровска, сопругата на советникот Петровски, и активна членка на Меѓународниот клуб на жени Загреб, нудеа македонски производи како што се локум, таан-алва, вино и слично, донирани од фирмите “Европа” – Скопје, “Јадран” – Неготино и “Тиквеш” – Кавадарци и други прехранбени продукти што ги обезбеди Амбасадата.

Посебно пријатно ме изненади моментот, кој малку или воопшто не го очекував, дека нашиот штанд ќе го привлече вниманието на госпоѓа Месиќ, која купи погача и кифли што јас ги подготвив, ни рече Петровска, а за чиј вкус дегустаторите имаа само пофални зборови.

Како и секоја година, така и оваа, Божикниот саем привлече бројни заинтересирани посетители да уживаат во шаренилото на штандовите и на големо задоволство на организаторите, потрошат некоја куна повеќе за оваа вредна хуманитарна акција. Меѓународниот клуб на жени Загреб уште еднаш ја покажа својата хуманост на дело и ја исполни својата мисија собирајќи доволно средства за набавка на ЦТГ апаратот, кој ќе им овозможи на младите мајки во родилиштето во Општата болница во Шибеник да го остварат првиот и многу важен заеднички контакт со своите новородени чеда. Има ли од тоа поулав божикен подарок?

Е. Петровска

НЕКА ВИ Е СРЕКНА “СТАРАТА” НОВА ГОДИНА!

Македонија и Македонците се познати по своите изворни народни песни и ора, па имаме за тоа една изрека – “Во Македонија немој ни да играш ни да пееш – ќе бидеш ем надигран, ем натпеан...”

Милан Бандиќ во македонско оро

Го нетрпение ја дочекавме и оваа вечер – “Македонската вечер” во Загреб. Иако сите ние, на овој или оној начин, веќе ја прославивме Новата 2010 година, “старата” Нова година, по Јулијанскиот календар, редовно ја одбележуваме со културно-забавна манифестација. Должноста за организација на оваа вечер традиционално ја презедоа членовите на МКД “Охридски бисер” од Загреб, а се одржа на 15 јануари во ресторанот “Гастро Глобус” на загребскиот Велесаем.

Водителката Костадинка Велковска на почетокот ги поздрави многубројните гости меѓу кои беа и амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски и советникот Данчо Петровски со сопругите, како и третиот секретар Ненад Младеновиќ, градоначалникот на Град Загреб, Милан Бандиќ, претставникот на поглаварството на Град Загреб, Жељко Заниновиќ, пратеничката во Саборот на РХ, Весна Шкаре-Ожболт, Мирко Марковиќ од Министерството за наука, образование и спорт на РХ, Иванчица Марковчиќ од Градската канцеларија за образование, култура и спорт за Град Загреб, свештеникот на МПЦ во РХ, протојереј Кирко Велински и многу други. Потоа, со особен индивидуален стил и својот прекрасен карактеристичен глас, Велковска отпеја неколку македонски народни песни и ги разгали присутните, измамувајќи им и по некоја солза.

Амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски, им посака на гостите добра забава и уште многу вакви

Убави моми во убави македонски носии

Бадниковата погача ја пробаа сите присутни

прослави во иднина, а претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов, со кус поздравен говор и службено ја отвори “Македонската вечер”.

Во службениот дел од програмата настапи новата играорна група во формирање на Друштвото, со интерпретација на песните “Јовано, Јованке” и “Зурли трештат на сред село” и фолклорниот сплет “Надигруванка” со ората “Тропнало оро”, “Рум дум дум” и “Циганчица” под аранжман на Марко Робиниќ и кореографија и водство на Воислав Трајковски. Навистина, импресивен настап во живописни македонски народни носии, што го потврди и громогласниот аплауз на презадоволните гости. А веднаш по настапот, сите како едвај да дочекаа да се фатат во оро и да заиграат македонско.

Цела ноќ гостите ги забавуваше битолската група “Боџи”, кои годинава воедно го слават и 20-годишниот јубилеј од своето формирање. За таа пригода посетителите можеа да го купат и нивниот ДВД материјал под наслов “...Цели дваесет”. Репертоарот како и секогаш, беше многу разновиден и богат со амбиентална музика, а се свиреше, пееше и играше без одмор до раните утрински часови.

Не може, а да не се споменат и врвните гастрономски хрватско-македонски специјалитети што ги нудеа услужните келнери, како и квалитетните македонски тиквешки вина. Имаше сè, и за душа и за срце. Протојерејот Кирко Велински ја благослови вечерата, а верниците сите заедно се помолија за здравје и благосостојба.

И томболата беше преполна со вредни награди, а се бараше и плико повеќе. Најсреќните весело се фалеа на пријателите со наградите што ги извлекоа, задоволни од неочекуваните подароци. За таа прилика, МКД “Охридски бисер” упати голема благодарност и до спонзорите на томболата: “Hisar turizam” – Skopje, Zlatarnica Ivana Cirimotića – Zagreb Gajnice, “Eco Per” – Zagreb, “ICC-3D” – Zagreb, “Alkaloid” d.o.o. – Zagreb, Galerija “Goreta” – Zagreb, “Termopogon” d.o.o. – Zagreb, “Kraris” d.o.o. – Zagreb, Nikola Grozdanovski – Kole и други.

Благодарение на убавото расположение “Македонската вечер” помина извонредно. Со многу музика и одлична забава заврши уште една прослава на Василица во Загреб. А ние, во добро здравје и среќа да ја дочекаме и следната. Нека ви е среќна и берикетна “старата” Нова година!

Елизабета Петровска

Денови на македонската култура во Загреб IWCSZ – Меѓународен клуб на жени во Загреб, во посета на МКД “ОХРИДСКИ БИСЕР”

Дипломатките во МКД “Охридски бисер”

Македонското културното друштво “Охридски бисер” од Загреб пред Новогодишните и Божиќните празници за прв пат беше организатор на еден несекојдневен настан. Имено, на 23 декември 2009 година, на иницијатива на Ѓурѓевка Петровска, сопругата на советникот во македонската амбасада, Данчо Петровски, во просториите на Друштвото се одржа третиот дел од културната манифестација “Денови на македонската култура во Загреб” – “Македонско кулинарство”, со претставнички на Меѓународниот клуб на жени – Загреб. На средбата присуствуваа: Shahin Ebroamzadeh – Иран, Anna Glamuzina – САД, Ранка Лукиќ – Постоњски и Неда Матасовиќ од Загреб и се разбира, Ѓурѓевка Петровска, а присуствуваа и многу Македонци што живеат во Загреб.

Гостите ги поздравиле потпретседателот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, д-р Никола Гроздановски, кој им посака добредојде и пријатно дружење со Македонците, а воедно и запознавање и договарање за идни соработки.

На присутните им се обрати претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов. Тој на гостинките накучо им ги претстави активностите на Друштвото во изминатиот период, како и плановите за 2010 година.

За гостопримството, од името на Меѓународниот клуб, се заблагодари Неда Матасовиќ, која изрази желба и во иднина да се остваруваат вакви средби на кои ќе можат да се доближат културите на народите што тие ги претставуваат во Хрватска.

Пригодено обраќање имаше и советникот Петровски, кој во име на амбасадорот им упати срдечни честитки по повод претстојните Новогодишни и Божиќни празници. Истовремено, изрази уверување дека ова е само почеток на соработката меѓу Меѓународниот клуб на жени и македонските асоцијации во Хрватска, која ќе прерасне во традиционална манифестација на пријателство и соработка. Тој ја поздравиле најавената иницијатива во догледно време да се организира претставнички на Клубот да ја посетат Македонија.

А, трpezата, преполна со оригинални македонски специјалитети, подготвени од вредните раце на Ма-

Трите Македонки кои ја исполнија трpezата

кедонките. Имаше на неа македонски пити, зелници, погачи, кифли, посни светиниколски сарми, турлитави, пченкарна погача со зелени зачини, тавче гарвче со спањак и со колбаси, салата од печурки... Гостинките посебно беа воодушевени од македонската баклава, тулумби, раванија и други македонски делиции. Но, имаше и нешто особено: македонски ајвар кој во својата корпорација го прави и дистрибуира г. Тадиќ од Осиек, па и гостинките и Македонките се распрашуваа каде може да се набави.

Членките на пејачката група “Моми бисерни” при МКД “Охридски бисер” од срце испејаа неколку познати македонски народни песни, а им се придружија и гостите. На присутните членки на Меѓународниот клуб на жени им беа подарени сувенири од македонското поднебје, како и последниот број на “Македонски глас”.

Специјално за читателите на “Македонски глас” ги објавуваме рецептите за некои од послужените јадења на средбата.

БЕЛА САЛАТА

Павлака се меша со исецкано варено бело пилешко месо и шампињони од конзерва (закиселени), малку сол и мајонез по вкус.

СВЕТИ НИКОЛСКА ПОСНА САРМА

Листови од кисела зелка се сечат на мали парчиња. Се пржи ориз во тава, па му се додава малку сол и многу црн пипер. Потоа, сармите, кои треба да бидат како прст мали, се полнат со оризот и се варат околу еден час. Пред послужувањето се прави “червиш” – загреан зејтин во кој се става црвена мелена пиперка или бучковец, па со една лажица се прелева чинијата со посните сарми.

ГРАВЧЕ ТАВЧЕ СО СПАЊАК

Рецептот е да се направи гравче тавче како што сите го знаеме. Пред да се стави во рерна, се подготвува исчистен и испржен на зејтин спањак, кој се меша во тавчето-гравчето, па сето тоа се пече во рерна околу 40 минути.

М. Апостоловска – Вујаклија

Уметничка манифестација од м ДУШАТА НА МАКЕДОН

Културни манифестации

**“...Срцето пука
обрачи и плиска знаме
алово, срцето што се отвора
и шири широко широко – целиот
свет да загрне!” – извадок од “Пе-
чал” од Кочо Рацин**

Народната музичка и фолклорна традиција отсекогаш била длабок израз на една духовна култура која со векови се создавала, развивала и како “живо” богатство се пренесувала на новите поколенија. Таа, инспирирана од историските континуитети, од тешкиот аргатски живот, од едноставна емотивност постепено преоѓала во уметничка идеалност, во беспрекорна хармонична приказна за еден народ во една мала држа-

ва, за македонскиот народ во Македонија.

И Македонците во Хрватска ја негуваат својата народна музичка и фолклорна традиција. Годинава градот Самобор имаше чест да угости две големи македонски манифестации, “Рациновите денови” и “Денот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска”. Втората, се одржа на 28 ноември во кино салата ПОУ, веднаш по откривањето на новата Рацинова биста.

Водителката на програмата, Ивона Дуноски, ги поздрави ценетите гости, амбасадорот на РМ во РХ, Данчо Марковски, градоначалниците на Самобор и Велес, Крешо Бељак и Горан Петров, претставникот на поглаварството на Град Загреб, Жељко Заниновиќ, прет-

седателот на Сојузот на Македонските културни друштва во Р. Словенија, Марко Матовски и потпретседателот, Илија Димитриевски, свештеникот на МПЦ во РХ, протојереј Кирко Велински и другите присутни. Потоа зеде збор претседателот на Заедницата, Ангел Митревски, кој меѓу другото рече:

- Сиот вложен труд и напор, сето несебично залагање, е израз и суштина на македонскиот креативен дух надвор од татковината, на нашиот придонес на Р. Хрватска, како наша втора татковина да и ги подариме доблестите на македонскиот народ и нашите, како рамноправни и достоинствени хрватски граѓани. Како Македонци, секогаш настојуваме да оствариме успешна и препознатлива соработка, а тоа ќе го практикуваме и

македонската културна ризница ИЈА НИЗ ИГРА И ПЕСНА

Kulturne manifestacije

во иднина, за добро и на двата народа заедно. Посебно се заблагодарувам на Советот за национални малцинства на РХ, градовите Самобор и Велес, Министерството за култура на РМ, МАНУ и ХАЗУ, академикот Томе Серафимовски, проф. Огнен Бојаџиски, секретарот на Заедницата, Елизабета Петровска и на членовите на УО на Заедницата и македонските културни друштва, што дадоа голем труд на овој ден да ја претстават целокупната работа на своите секции.

Во знак на благодарност, претседателот Митревски врачи благодарници на Град Самобор, Град Велес, МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек за 15 години работа и МКД “Билјана” од Задар за 10 години работа, додека македонскиот амбасадор Данчо Марковски

во името на Амбасадата на РМ во РХ и врачи благодарница на Заедницата за нејзиниот особен придонес во афирмација на македонското национално малцинство и пријателските врски меѓу македонскиот и хрватскиот народ.

Сите македонски културни друштва на Заедницата се претставија со своите фолклорни, пејачки, инструментални, рецитаторски и детски секции. Членовите на МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек, МКД “Кочо Рацин” од Пула, МКД “Македонија” од Сплит, МКД “Охридски бисер” од Загреб, МКД “Билјана” од Задар и МКД “Илинден” од Риека со своите настапи ја воодушевија публиката, особено со настапите на најмладите, кои гордо презентираа сè што научиле на фолклорните проби

и на часовите од дополнителната настава по македонски јазик. Настапите беа бројни и разновидни и обилуваа со шарени ритмички фолклорни кореографии, инструментални тактови и пејачки интерпретации, а се изведуваа квалитетно и креативно, додека гостите видно задоволни, ги поддржуваа со силни аплаузи. Низ игра и песна, нивната порака гласеше дека на овие простори може да се живее заедно во духот на меѓусебното разбирање и почитување, истовремено покажувајќи и негувајќи ги својата специфичност, традиција и идентитет – душата на Македонија.

Елизабета Петровска

Македонска вечер во Опатија СО ПЕСНИТЕ И ОРАТА МАКЕДОНЦИТЕ СЕ ВРАТИЈА ВО МИНАТО

Го години риечките Македонци на крајот на годината во најтуристичкиот град во Хрватска – Опатија се собираат да ги заокружат годишните дејности со песна, музика и ора, да се развеселат и за миг да си замислат и, барем со мислите, да “отпатуваат” во своите родни места. Така и годинава, во хотелот “Ralice-Bellevue” околу двестотини Македонци, со своите бројни пријатели и гости, и музичката група “Боеми” од Битола, го имаа задоволството да се изнаиграат, развеселат и дружат на традиционалната Македонска вечер, што се одржа на 14 ноември.

Покрај “Боемите”, на прославата настапи музичката и фолклорната група на МКД “Илинден”, која за настапот измами долготрајни аплаузи. Убаво за око и срце беше да се гледаат тие млади, облечени во убавите носии од Повардарие, Егејот и други делови на Македонија, кога со лесни чекори со конец поврзани, одиграа неколку точки, а песните “Земјо моја”, “Во Влашкото мало” и “Сербез Доне”, што ги исполни пејачката група на Друштвото, предизвикаа воодушевување кај сите присутни.

Македонската вечер во Опатија започна со упатениот поздрав на претседателката на МКД “Илинден”, Ивона Дуноски, која ја претстави вечерната програма и на сите им посака пријатни моменти. Гости на манифестацијата имаше од Риека и околните места, од Истра (Пореч, Умаг, Лабин), Огулин, Љубљана – заменикот на амбасадорот на РМ во Р.Словенија, Благојче Крстевски со сопругата, заменикот на градоначалникот на Град Риека, Мирослав Матошиќ со сопругата, претседателот на Стопанската комора од Риека, Винко Мичетиќ,

гости од малцинските здруженија и многу други, кои заедно со членовите на Друштвото на Македонците во Риека присуствуваа на незаборавната вечер.

Павлина Пуж од Опатија, која со години не ги пропушта овие вечери, ни рече:

“Оваа година нè има нешто помалку, ама мислам дека овој пат на гостите оваа весела вечер ќе им остане во долго сеќавање.”

Томболата, која и оваа година беше богата и интересна, ги заинтересира гостите и 600-те плика брзо беа разграбани. Така, новогодишниот пречек на Новата година во Охрид отиде кај гостинот Марин, пријател од Риека, авионската карта заврши кај Здраве Зафиров, Васа Дуноска доби тридневен одмор во Пореч за два лица во хотелот на семејството Будимовски, а вреден женски сат, пршута од фирмата “Пивец”, уметнички слики од Зоран Таковиќ и Слободанка Гавриловска и други помали и поголеми награди израдуваа многумина гости. Трpezата беше поставена со јадења и пијалаци во македонско-хрватска комбинација, како и со шише македонско црно или бело вино на масите – бакшиш од Друштвото.

Во подготовката на Македонската вечер голем труд вложија неколкумина членови на Друштвото: претседателката Ивона Дуноски, Илија Христовулов, Марија Бан, Вишња Христовулова, Здраве Зафиров, фолклористите и пејачите, меѓу кои и авторот на овој текст. Но, успешноста на вакви вечери во голем дел зависи и од донаторите, кои и оваа година го дадоа својот придонес, па мораме да ги споменеме: Аутотранс Риека, Златара “Тониа” од Опатија, семејството на Војислав Будимовски од Пореч, “Кроација Аерлајнс”, Месната индустрија “Пивац” од Риека и други.

Дружењето и богатите културни и музички програми, со мелодии гостите ги “креваа на нозе”, траеја до раните утрински часови. Сепак, основата на прославата беше Македонија. На задоволство на организаторите, гостите, домаќините, хотелот...

Ве очекуваме и на следната Македонска вечер на МКД “Илинден” од Риека.

Владо Настески

Македонскиот Дедо Мраз во Хрватска

ДЕДО МРАЗ ВО МКД "ИЛИНДЕН"

Риека: На 26 декември 2009 година во просториите на МНМ во Риека, според традицијата и оваа година се пречека Дедо Мраз. Приредбата беше организирана за предучилишните деца, но и за постарите, во придружба на татковците, мајките, многуте дедовци и баби, но и за другите членови. Програмскиот дел го изведоа учениците од дополнителната настава по македонски јазик, предводени од учителката Наталија Лековска. До доаѓањето на Дедо Мраз учениците пееја и рецитираа на македонски, при што им се придружија и најмалите: некои со вресок, а некои и со плачење. Салата беше исполната до последното место, а беа присутни преку стотина деца со нивните родители, баби и дедовци.

Кога се појави Дедо Мраз, оддекна бурен аплауз и радост кај сите присутни: на лицата им се читаше надежта дека очекуваат дека Дедо Мраз ќе им врачи подарок. А Дедо Мраз им се претстави и им раскажа од каде тргнал и каде сè бил, а потоа рече дека доаѓа директно од Македонија, каде ги посетил тамошните деца. Програмата продолжи комбинирано – малку на македонски, малку на хрватски, што го означи почетокот со поделбата на подароците. Потоа, Дедо Мраз им делеше слатки подароци на децата, се сликаше со нив, некои му пееја, некои со плачење ги примија подароците и така забавно и весело течеше програмата.

Водителот на програмата, чичко Илија, на крајот на програмата на сите им ја честита Новата 2010 година и Божик и им посака добро здравје, исполнување на сите желби и сè почести средби во клупските простории, па сите ги повика да се почестат со понудените пијалоци, подготвени за постарите. Посебно упати благодарност до раководството на претпријатието "Бродокомерц Нова" од Риека, за донацијата со помош на која подароците стигнаа во МКД "Илинден".

В. Настевски

ДЕДО МРАЗ ВО "КОЧО РАЦИН"

Пула: Дури вечерта на 26 декември 2009 година, во МКД "Кочо Рацин" од Пула забележав дека Дедо Мраз, освен што е добар и им дели пакетчиња со слатки на децата, ги собира околу себе да му пеат и рецитираат, тој е вистински волшебник.

Таа ноќ, кога се собраа нашите деца, тој не успеа да ги соедини само бабите и дедовците, како најредовни членови и активисти на Друштвото, туку и нивните многу зафатени од работа и другите грижи, (речи си отепани), мајки и татковци. Се млади луѓе. Крв македонска. Човек да се гордее кога ги гледа, но многу ретко, само кога старецов со бела брада, облечен во црвена облека ќе ги викне. Нема избор: или ќе појдете или ќе пролеете солзи дробни како летен дожд... Така се собраа нашите Македонци во Пула, во речиси преполната сала на МКД "Кочо Рацин". Меѓу себе се запознаваа и полека разговараа, додека децата си ја гледаа својата забава. Дедото Мраз? Што со него? Го фатила виулицата од игри и детската радост, богами, некако се подмладил, па и тој заигра во орот. Вистински денови на детската радост дојдоа таа ноќ до полн израз во Пула.

Р. Димовски

ДЕДО МРАЗ ВО СПЛИТ

Сплит: На Дедо Мраз и Новата година несомнено најмногу им се радуваат децата. Тоа беше случај и во просториите на МКД "Македонија" од Сплит, каде на 19 декември, кога всушност беше и последниот училишен ден во сплитското македонско училиште, беше организирана прослава по повод Божикните и Ногодишните празници. Собрани околу елката, децата, особено оние

најмалите, со нетрпение го очекуваа доаѓањето на најсаканата личност пред Нова година – Дедо Мраз.

- Со големо нетрпение го очекував доаѓањето на Дедо Мраз за да ми донесе подароци. Тоа е она за што сите зборуваме пред Нова година. Кој, што и на кого ќе му подари? А се знае дека добрите деца секогаш добиваат подароци, барем така се зборува. Особено сум среќен што и јас добив пакетче, ни рече едно од присутните деца.

А новогодишното дружење го збогатија и родителите и членовите на МКД “Македонија”, па запејаа и развија македонско оро во предпразничната атмосфера која се чувствуваше и во градот Сплит.

М. Георгиевска

“БАБА” МРАЗ ВО ЗАДАР

Задар: Во рамките на Деновите на Македонската култура во Задар на 21 декември 2009 година во салата на хотелот “Иж”, МКД “Билјана” подготви пригодна вечер на дружење со своите членови и гости. Притоа, во чест на празникот Св. Никола на македонските деца им беа поделени пакетчиња за празниците. Се започна со прикажувањето на филмот “Македонија”, при што уживаа сите присутни, гледајќи ги убавините на татковината.

Членките на МКД “Билјана”: Надица Жампера, Мирјана Мајиќ и Еми Лонгин, ги почестија присутните со претставување на поезија од македонски автори, но и на стихови од членовите на секцијата, а песните се рецитираа со тивки звукови на македонски песни. Членките од етно-работилницата на “Македонската седенка” се претставија со своите ракотворби што ги научиле од мајките и бабите, а изработени од нивните вредни прсти.

А децата се зиграа со балоните и во последен миг забелжаа дека во просториите влезе некој во црвен мантил и капа, со полни раце подароци. Како и мината година така и оваа, Мирјана Мајиќ се облече во “Баба” Мраз и сите ги израдува. А децата ја дочекаа зачудени и воодушевени кога ги видоа пакетчињата.

Така мина службениот дел на програмата, па сите со насмевка на лицата ја продолживме веселбата. Доволно е да ги цитираме новинарите од “Задарски лист” и “Нови радио” кои се согласија дека никој од малцинствата во Задарската жупанија не остварува толку убави програми како Македонците во Задар.

Е. Лонгин

ДЕДО МРАЗ ВО ОСИЕК

Осиек: Секоја година членовите на МКД “Браќа Миладиновци” го означуваат крајот на старата и почетокот на новата година. Така беше и оваа 2009, кога Друштвото реши својата предбожиќна веселба да ја организира на Св. Никола.

Прославата ја отвори претседателката на МКД “Браќа Миладиновци”, проф. Јагода Тренеска-Цветичанин, која се осврна на 2009 година како на “рогенденска и славеничка година на Друштвото” во која тоа наполни 15 години од своето постоење. “Во оваа, 2009 година се прisetуваме на 1994”, рече Цветичанин, “годината во која проф. Јовановски храбро не собра нас, Македонците од Осиек, за да го основаме македонското културно друштво и да оставиме трага во нашата нова татковина, за спомен на сегашните и генерациите кои доаѓаат”.

Во тоа име, таа им додели благодарници “за несебично залагање, придонес и афирмација на Друштвото на членови кои се долго години со нас или допринеле за промоција на македонската култура на друг начин, меѓу кои се и сите оние кои ја поддржуваат нашата работа со своите донации”.

Потоа настапија весело расположените Бисерчиња кои со помош на водителката Сања Бузаќиќ ја подготвија и изведоа претставата за Новата година и песничките Елко елко и Дедо Мраз. На насобраните дечиња Дедо (Крле) Мраз им подари скромни пакетчиња со широко и полно срце, по што следуваа Македонско девојче и оро на најмалите членови на Друштвото. Прославата заврши со полна трпеза подготвена од членовите на Друштвото и весело дружење заедно со нивните гости.

Ј. Тешија

ЕТАЛОН НА ЖИВОТОТ МЕЃУ МАКЕДОНЦИТЕ

– “Кажи го убавото за човека, дури добро се чувствува и животот си го живее, инаку после тоа сè станува лицемерие.” Токму тоа го чинам, кога разговарам со **господинот Стојче Дрндаловски**, роден на 27 јули 1930 г. во Штип, и пишувам за најстариот член на МКД “Кочо Рацин” во Пула. Доајенот Дрндаловски го има и атрибутот на најстар Македонец во Пула.

Дали е вистина дека сте Виe најстариот член на МКД “Кочо Рацин” и најстариот Македонец во Пула?

Вистина е за жал или за среќа. Животот го чини своето. Мислам дека умереноста по сите прашања, работата, дружењето, песната и спортот ме доведоа, еве, на прагот од осумдесеттата година, а сè уште многу добро се чувствувам – здрав, витален и подготвен за преземање на нови активности и обврски во друштвото.

Виe сте меѓу првите Македонци кои во времето на Моргановата линија (Зоната А и Зоната Б), при крајот на војната дошле во, од сојузниците бомбардираната, разурнатата и напуштената Пула.

На тие години со радост и гордост се сеќавам. На вистина, во овој град сега сум првиот доселеник од септември 1950 година. Тогаш бев 20 годишно момче, млад, но и многу вешт, со завршено Земјоделско училиште во Струмица, каде матурирав во 1947 година. По потекло сум од сиромашно службеничко бројно семејство. Татко ми работел како писар, а дома со жената го чекаа дванаесет деца. Тоа добро го запаметив и настојувал самиот да си го изнајдам патот – ни рече Стојче Дрндаловски. Тој тоа добро го знаел, кога веднаш по матурата се вработил како началник за земјоделство во Штипската околија. Желбата за учење со таква одговорна и висока должност не му била задоволена, затоа се упатил во Сплит каде се запишал на Воена академија, и како питомец поминал две години.

Набргу по запишувањето, ги напуштивте Военопоморската академија и Сплит?

Две години поминати во тоа високо воено училиште ми беа доволни да ја запознам вистината – дека во тоа високо училиште Македонците се многу ретки и нема со кого мајчиниот збор да си го прозборат. Тоа и голем копнеж по родниот кат ме упатуваат во Подофицерското машинско училиште во Пула. Таму најдов многу врсници од цела Македонија. Така влегов како питомец во првата класа. Знаеш колку нè имаше? Времето си поминува, некои се преселија со семејствата во Македонија и другите градови, но како морнари најповеќе ги имаше во Сплит, Плоче, Бока Которска. Така од година на година кругот на Македонци, пријатели во Пула, се намалуваше, стеснуваше и ете што останавме!

Требаше ли многу претпазливост да се дојде до разговори за командната структура, чиновите, службениот јазик?

Човекот веднаш ќе го познаеш. Ете, сега ме потсети на еден наш заеднички починат пријател – Струмичанчето, капетан на фрегата “Христо Мицков”. Еднаш нешто патем му прозборив, да речам службено, дека блиску имаше други високи војни лица, но тој ме погледа и загрижено ме праша дали сум добро кога не зборувам

на наш јазик. Имаше една уште поинтересна случка. Бев избран на Бриони да го возам (со неговиот чамец) самиот Маршал Тито. Кога војнички го поздравив, тој ме праша: “Како си бре Македонче?” А јас одговорив: “Ќе настојувам, колку можам да си ја исполнам задава, дека од еден заставник и двајца морнари само јас останав денес со чамецов да Ве возам.” На тоа тој рече: “Што ми треба повеќе. Барем македонски ќе си проговориме, па ќе ме научиш и ако нешто не знам.”

Стојче Дрндаловски

И конечно бевте еден од организаторите на МКД “Кочо Рацин”. Како се случуваше тој настан?

Горе – долу! И ти тоа самиот го знаеш. Со починатиот Чале, Бенита, Боро, Славица, Ѓоре, тебе и уште неколкумина, еднаш се најдовме горе во Валбандон кај Чале и Бенита во дворот и одлучивме да се организираме, па го договоривме организационото Собрание во петокот на 23 јуни 1995 година во КУД “Брајша Рапан” во Пула. Договорено и сторено. Добро ни одеше. Можеби поради тоа што бевме помлади. Си игравме, пеевме, гостувавме во Загреб, Риека, Ѓаково, Љубљана, Крањ, а и јас со “Ленките” остварив неколку успешни концерти. Сè додека ѓаволот не ни влезе да се искареме и разделиме. Но, тоа не е само наша покора.

Најстар сте по сите параметри, среќен татко на два сина и дедо на пет внуци, еден од првите организатори на МКД, често и најдолго член на претседателството. Зошто никогаш не сте сакале да станете претседател?

Постариот син Ѓорѓе работи како инженер – програмер во “Порше” во Франција, а живеат во Париз со снаата Нина и 20-годишниот внук Александар. И таму има неслоги меѓу нашите луѓе. Истото го слушам и од Италија, кај ми живее синот Бранко, кој е еден од директорите на пропагандата на “Бенетон”. Тој со сопругата Патриција ги имаат синовите Дарио (7), Диего (4) и ќерките Лаура (13) и Софија (година и пол). Не сакам формалности, туку активен општествен живот како член во средината на која сè уште можам да и го дадам својот придонес. Како претседател би требал повеќе да работам на организацијата, а тоа е сепак за помладите.

Штом е така Стојче, ќе те потсетам на една заедничка случка, речиси анегдота, но тие знаат да настанат во најтажните моменти, токму кога го испративме Целета наш. Ме праша дали последниот говор ќе ти го напишам така убаво, како нему? Не знам кој, колку од нас долго ќе живее и кој што, кому ќе напише? Но, како на вреден човек меѓу нас, ти пожелувам добро здравје, долг и среќен живот, а ова го пишувам дека си го заслужил и многу повеќе од тоа. Со својот живот и владеење, си станал вистински пример и еталон за однесувањето на Македонците.

Ратко Димовски

Македонски Божик

“ПРЕД БОЖИК, ЗАД БОЖИК, ДЕКА ДА СИ, ДОМА ДА СИ!”

Изложбата беше масовно посетена

Тоа беше пораката на Данчо Петровски, советник при Амбасадата на РМ во РХ, со која на 7 декември 2009 година во Етнографскиот музеј во Загреб, пред многубројните посетители ја отвори изложбата на Музејот на Македонија од Скопје, *Македонски Божик*. Како добар домаќин, искажувајќи го своето задоволство со срдечно добредојде, директорот на Етнографскиот музеј, Дамодар Фрлан, зборуваеше за нивната долгогодишна успешна соработка.

- Во 2004 година, во Етнографскиот музеј гостуваа две изложби на Музејот на Македонија: *Рурална архитектура во Македонија* и *Македонски народен вез*, додека истата година Музејот на Македонија го возврати гостувањето со изложбата *Хрватски традиционални играчки и лицитарска уметност* во поставка на Етнографскиот музеј. Со изложбата *Македонски Божик* се продолжува успешната соработка меѓу македонскиот и хрватскиот музеј, особено за време на божикните празници, чија намера е да се претстават сличностите на божикните обичаи и традиции на овие два народа.

Директорката на Музејот на Македонија, Мери Аницин Пејоска, зборуваеше за важноста на соработката на сродните институции.

- Морам да споменам дека Музејот на Македонија соработува и со други музеи во Хрватска, како што е Археолошкиот музеј во Загреб, но и со Заедницата на Македонците во РХ, на чија иницијатива и големо залагање, а со наша поддршка на нивните проекти, по-

Македонски празнични носии

Мери Аницин Пејоска и „Чипкице“

ставивме неколку изложби од македонското културно богатство во Осиек, Гаково, Сесвете... Оваа изложба го претставува божикниот обреден циклус, односно празниците од Божикните поклади (26 ноември) и Божикниот пост (27 ноември), преку Божик (7 јануари) до Водици (19 јануари). Кај сите овие обреди сепак е најважно заедништвото, збирот на сите позитивни сили со една заедничка желба – посреќна Нова година.

Авторот на изложбата, Владимир Боцев, истакна дека е ова прва етнолошка изложба што надвор од Македонија го претставува делот од обичајниот живот на Македонците. Осврнувајќи се на експонатите, рече дека преку фотографиите и предметите од депото на Музејот на Македонија, како и преку текстот, аудио и видео снимките, претставени се обичаите и верувањата на Македонците поврзани со овој период на годината. Тој особено внимание му посвети на приказот на *Бадниковата вечер* од околината на Скопје.

Во музичкиот дел на отворањето учествуваше етногрупата *Чипкице* под водство на вокалот на групата *Афион*, Лидија Докузовиќ и во придружба на петочлената инструментална група што ја сочинуваа припадници на етно-кампот од Грохњан. Девојките ги изведоа македонските народни песни *Каде се спремаш млади бре Дојчин*, *Милка* и *Ор несте*, облечени во прекрасни македонски народни носии кои за таа пригода им ги подари МКД *Охридски бисер* од Загреб.

Изложбата во Загреб ќе биде поставена до 31 јануари 2010 година, а потоа ќе се претстави и пред македонската јавност во Скопје.

Е. Петровска

Приказ на Скопска Бадникова вечер

СЕЛСКИ ЕКО-ТУРИЗАМ ВО МАКЕДОНИЈА

Еко туризам на падините на Баба

Живописното село Буково

Н а едно од најубавите места во Македонија, скриено под падините на националниот парк, планината Баба и врвот Пелистер, и во непосредна близина на градот Битола, по текот на Стара Река и Кимбирка се сместило селото Буково. Ова живописно еко-село со околу илјада жители, името го добило по густата букова шума која се наоѓа во неговото опкружување. Климата овде обилува со пријатни сончеви денови преку целата година, а воздухот е чист и свеж, што е најважно за добро расположение и безгрижен одмор.

Ако имате вистинска желба да побегнете од секојдневните градски вреви и ги откриете тајните на мирниот селски живот, селото Буково е идеална дестинација за вас. Покрај еколошки чистата и здрава храна подготвена на традиционален домашен начин, мештаните ќе ви понудат и вкусна домашна ракија и вино. Ќе ве изненадат богатите трпези на кои задолжително има македонски специјалитети и домашен леб печен во фурна. А по обилните

оброци, сигурно ќе уживате и во долгите прошетки по зелените ливади, јавањето коњи, спортскиот велосипедизам, рибарењето, па и фото-сафарито... Освен рекреативната работа во домаќинствата како што е косењето и собирањето сено, можете да ги разгледате познатите буковски народни носии или да ги посетите Буковскиот и Крсторскиот манастир каде монасите преведувале, препишувале и пишувале книги на македонски јазик. Не пропуштајте да го видите и познатиот археолошки локалитет Хераклеа Линкестис како и остатоците од римскиот пат Виа Егнација.

Гостопримливоста на Буковчани може да се почувствува и преку врвниот квалитет на услугите на семејното пансионско сместување за туристи. За привлечни цени ќе добиете сместување во куќи со домашен старински амбиент, а ќе ноќевате на рачно ткаени и везени постелнини и прекривки. Од мештаните за дома може да набавите различни рачно изработени сувенири и домашни производи, сирење, и секако, прочуениот црвен лут сув буковски пипер.

Селскиот еко-туризам во Буково го потпомогнува и овозможува ФАРЕ според програмата за неговиот развој, а во неговото промовирање активно е вклучено и планинарското друштво "Горѓи Наумов" од Битола. А сето тоа со цел за зачувување на традицијата и обичаите на селаните од Буково, меѓу кои најпознати се и до денес сочувани "Лазарки" и "Додоле" кои се одржуваат секоја година пред Велигден.

Посетете го село Буково и нема да се покаете. Тоа е идеално место за одмор во природа.

Елизабета Петровска

Идеално место за одмор во природа

БОЖИК ПРОСЛАВЕН ВО ЗАГРЕБ И СПЛИТ

Верниците на Македонската Православна Црква во Загреб и Сплит и оваа година масовно присуствуваа на Богослужбата по повод рождеството Христово – Божик. Телесно и духовно подготвени, дојдоа, да му се поклонат на Богомладенецот Господ Исус Христос и преку св. Причест да го примаат во себе. Парохискиот свештеник, протојереј Кирко Велински на крајот ја прочита пораката од Нашиот духовен татко, Неговото Блаженство Архиепископот Охридски и Македонски г. г. Стефан заедно со Светиот Архиепископски Синод на Македонската Православна Црква каде вели:

“Возљубени празникољубци,

На овој празник, преку песната на ангелите, кои радосно восклицуваат *слава на Бога во височините и на земјата мир, меѓу луѓето добра волја*, ни е даден и покажан патот на постоењето, патот на надежта, дадена ни е единствената насока по која треба да чекориме. А, тој пат оди и води кон возвишени цели – во љубов кон Бога и во љубов кон ближните. Овие два пата оформуваат крст, а тоа е самостојниот подвиг на секој од нас, подвигот со кој се здобива внатрешниот мир. А кој е тој мир, на кој ангелите повикуваат? Тоа е измирувањето најпрво со самите себе си, со својата совест, со своето духовно поведение. Тој внатрешен мир се постигнува преку смиренито, преку победата над страстите. Само оној човек што ќе се исполни со мирот што доаѓа одозгора, ќе ги упати своите нозе по патот на мирот (Лука 1,79), тој ќе се смири и пред Бога и пред другите. Таквиот човек верува дека Бог постои и само Нему Му оддава слава, *тој знае што значи не нам Господи, не нам, а на Твоето име дај слава (Ис.52,5)*. Таквиот човек ќе биде способен да шири мир, да сплотува, да помирува – да биде миротворец. А нам денес ни е најпотребен мирот меѓу нас, мирот и спокојството меѓу нашиот народ. Потребно ни е единство во македонскиот род, единство меѓу Македонците во Татковината и со сите распрнати во светот.. Зашто, за жал, кога ни е најпотребно единството, во овие времиња

со постојани искушенија, раздорот меѓу нас како да е се поголем. Па, ако немаме постојано мир и љубов меѓу нас, како Го пречекуваме Христа и какви христијани сме? Витлеемската пештера го смести во своите јасли, а имаме ли ние место во своите срца за Него? Ние денес како да не сме подготвени ни пештера ни јасли да Му дадеме. Сме го истерале од нашите животи и Тој не живее во нашите семејства, ни во нашиот брак, ни во нашиот дом, не живее ни во нашето училиште. Христос треба да биде единствената смисла на нашиот живот. Да го исполнуваме она на што Богомладенецот не повикува: да го почитуваме и љубиме секого како самите себе, да го почитуваме човечкото достоинство и правото на живот, на слобода, на име, на посебност...

Господ да ни даде можност, а ние сите да собереме сили и како некогаш пастирите и мудреците, да застанеме еднодушно пред јаслите во кои лежи Богомладенецот, да застанеме со добра воља и љубов, за да обезбедиме мир меѓу нас.”

Управниот одбор на МПЦО Св. Злата Мегленска и ова година подготви и подели подароци на сите присутни дечиња.

Во Загреб поради реновирањето на црквата Св. Рок, Богослужбите се одржуваа во Грkokатоличката конкатедрална црква Св. Кирил и Методи на Горњи Град.

Отец Кирко Велински

БОЖИК ВО РИЕКА

Празникот на Христовото родење - БОЖИК беше прославлен и во Македонската православна црковна општина “Св. цар Константин и царица Елена” во Риека, која за своите верници го одбележа со две божикни литургии во црквата Св. Фабијан и Себастијан, каде тие беа веќе во раните утрински часови. Литургијата ја водеше отец Васил Пецуровски, парохиски свештеник од Винаца, Република Македонија. Исто така, на Бадник одржана е Василиева литургија, па така оваа година во МПЦО од Риека беа одржани две литургии за божикните празници. Василиевите литургии како што нагласи отецот во годината се служат десет литургии во главно пред големите празници.

На Божик отец Пецуровски верниците ги поздравува со древниот поздрав “Христос се роди, навистина се роди” и им го честита празникот. По литургискиот проповед на верниците им говореше за значењето на Исусовото раѓање, које во човековата историја е поделено на два дела - исчекување и спасение, па зборуваше за тројцата мудреци од исток, кои дошле да му се поклонат и му принесат дарови на Богородетото Исус Христос, а ние денес сме повикани да му принесеме дарови на новородениот крал небески. Божик е празник пред кој ја проверуваме својата вера и се оно што смо како битие од господ како синови и ќерки Божји должни да чиниме. Потоа, отецот го прочита посланието упатено од Архиепископот Охридски и Македонски г. Стефан до своите верни чеда на МПЦ, а во повод на божиќните празнувања.

На честитката се придружи и Илија Христовулов, претседателот на МПО “Св. цар Константин и царица Елена”, во која на верниците им посака мир и човечност во меѓусебниот живот. Притоа спомена дека оваа година Македонците од Риека очекуваат информација од Градското поглаварство околу добивање локациска дозвола за градба на заеднички сакрални и друштвени простории.

БОЖИК ВО ПУЛА

Македонската православна црковна општина “Св. Јоаким Осоговски” од Пула како и секоја година и оваа свечено и достоинствено го прослави Раѓањето Христово – Божик. Настанот се одржа на 7 јануари 2010-тата година во црквата Св. Фрањо, а богослужбата ја предводеше отец Васил Пецуровски.

Беа присутни многу македонски верници од целата Истарска жупанија, кои, со насмевка на лицето, се поздравуваа со “Христос се роди – Навистина се роди”. На почетокот на процесијата отец Васил Пецуровски ја прочита пораката на Архиепископот Охридски и Македонски г. Стефан до своите верни чеда на МПЦ, а во повод на божиќните празнувања.

Македонците во Пула Божик весело го прославија со исполнета душа и среќни срца. Бевме благодар-

ни на честитките и зборовите на отец Васил, како и на честитките од надлежниот Епархијски архиереј Митрополитот Европски г. Пимен и отец Кирко Велински. На содржината на честитката, меѓу другото, пишуваше: “Драги верници, поучени и читатели исполнети со прекрасни божји зборови да влеземе среќни, задоволни, здрави и весели со една мила и среќна душа во Новата 2010 година. Нека долго во нашите срца останат поучните свети зборови, да ни донесат спокој и мир во душата, а кога душата е мирна и спокојна кругот на нашите пријатели е широк и сплотен во љубов.

Милена Златеска

БОЖИК - традиционален семеен празник

Божик е Господски празник и се слави во спомен на раѓањето на Господ Исус Христос. Овој празник е матица на сите други црковни празници, бидејќи со Христовото раѓање се смета и почетокот на новата ера.

Евангелието го опишува настанот кога се родил Господ Исус Христос. Настанот ни сведочи дека римскиот император Август заповедал да се изврши попис на населението во Империјата. Тогаш праведен Јосиф и Света Дева Марија пристигнале во Витлеем, бидејќи биле од родот Давидов.

Немајќи каде да преноќат, тие отишле во пештерата каде ноќевале пастирите. И токму тука се роди Господ Исус Христос. Светлината и гласот на ангелите беа првите вести што ги видоа и слушнаа пастирите “Не бојте се! Денеска се роди Спасителот, кој е Христос Господ: и еве Ви знак: ќе најдете Младенец повиен во јасли”. И ангелскиот хор веднаш ја запеа песната “Слава на Бога во висините, а на земјата мир меѓу луѓето со добра волја” (Лук.2-14). Оваа радосна вест, пастирите ја потврдија веднаш и пристигнувајќи во пештерата му се поклонија на Младенецот.

На поклонение дошле и тројца вавилонски мудреци, носејќи му дарови: злато, ливан и смирна. Овие дарови симболизираат: ливанот – бог, смирната – човек и златото – цар.

Во Црквата овој празник почнува да се празнува при крајот на третиот век, затоа што дотогаш Црквата не му придавала многу значење на телесното раѓање. Многу поважно го сметала духовното раѓање, односно крштението и затоа овој празник се славел заедно со крштевањето на Господ Исус Христос и бил наречен Епифанија.

Македонскиот народ со многу внимание и почит го празнува Божик, кој започнува да се слави со Бадник, денот пред Божик. Со него се поврзани многу обичаи и симболи. Рано наутро, на Бадник децата одат по куќи и пеат разни песни пред домаќините. Тие ги симболизираат ангелите, а пеењето по куќи значи дека веста за Христовото раѓање ќе се прошири насекаде. Децата ги симболизираат пастирите, а домот, каде што одат ја симболизира пештерата во која е роден Младенецот. Постои уште една симболика. Децата се Господ Исус Христос и затоа добиваат дарови, а домаќините се симбол на мудреците кои ги принеле даровите пред Младенецот.

М. А. В.

ГОДИШНО ИЗБОРНО СОБРАНИЕ НА МПЦО „СВ. ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА“ ВО ЗАГРЕБ

Во благослов на Неговото Високо-преосвештенство Митрополитот Европски г. Пимен, на 16 јануари 2010 година, по светата Литургија во Конкатедралната Грkokатоличка црква, се одржа Изборно собрание на МПЦО „Св. Злата Мегленска“.

Како и пред секоја работа, така и сега парохискиот свештеник протојереј Кирко Велински ги повика присутните да се помолат. Потоа го изрази своето задоволство од одличната соработка, разбирањето и пожртвуваноста на претседателот Невен Сукаровски со целиот Управен одбор. Откако беа искажани и презентирани резултатите од изминатиот период и јасната визија за активностите кои ќе се преземат во периодот кој доаѓа, претседателот Невен Сукаровски се обрати кон присутните со следните зборови:

“Би сакал да се заблагодарам во името на Управниот одбор и мое лично име, на нашиот духовен татко протојереј Кирко Велински, на сите претходни Управни одбори од основањето на Црковната Општина па сè до денес, на верниците кои доаѓаат на молитва, но и на оние кои од различни причини не доаѓаат, а сепак се секогаш присутни со помошта и молитвите, на Никола Апостолов и Олгица Чичек како луѓе кои секојдневно се ангажирани околу работата на црквата. Посебна благодарност упатувам до почитувачите на ликот и делото на нашиот ангел Тоше Проески кои несебично со нас ги делат сите молитви во изминатите две години, како и до нашите браќа католици и грkokатолици кои ни овозможуваат да ги користиме црквите Св. Рок и Св. Кирил и Методи за нашите духовни потреби.

Велат, кој верува и има трпение ќе доживее да се радува, па така и ние конечно дочекавме низ институциите на

Градското поглаварство во Загреб, со помош на пријателите од Град Загреб, Владата на Р. Хрватска, да добиеме право да купиме градско земјиште на кое ќе изградиме наша Македонска Православна Црква во Загреб.

Сега ни престои време на едно друго искушение. Потребно е сите да се мобилизираме и да дадеме активен и позитивен допринос во градбата на црквата. Црквата е место каде ќе наоѓаме духовен мир, место на сплотување, а не на раздор и расправи. Затоа сакам да кажам, како член и претседател на Црковната Општина ќе ги поттикнувам сите добронамерни луѓе, верници, намерници и ненамерници, да во духот на доброто земат активно учество во овој, би рекол за нас важен и непроценливо грандиозен проект.”

Соборјаните на крајот едногласно изгласаа уште еден мандат на овој Управен Одбор.

Пред да се заврши Собранието, отец Кирко им посака пред сè здравје, мудрост и сплотеност на членовите на Управниот Одбор и понатаму да продолжат со молитва и смиреност да остваруваат такви огромни резултати за доброто на сите и за слава на Бога.

Иван Лепитков

ВАРВАРА

Еден од поголемите празници што нашиот народ ги празнува со домашни служби е и празникот на светата великомаченица Варвара. Повеќе села и топоними низ цела Македонија го носат нејзиното име што зборува за раширеноста на нејзиниот култ кај нас. Затоа што била христијанка ја погубил нејзиниот татко, паганин, во 306-тата година.

Житието сведочи дека светата великомаченица Варвара потекнувала од феникискиот град Илиополе. Живеела во време на римскиот цар Максимилијан кога е вршен жесток прогон на христијаните. Мајка и рано починала, а татко и по име Диоскор, бил богат и угледен граѓанин, но бил паганин, кој строго ја воспитувал својата единствена ќерка. Изградил висока кула во која ја затворил и и ги обезбедил сите задоволства. Ја служеле слугинки, и поставил идоли за поклонување и молење и изградил бања со два прозорци. Додека станала полнолетна била целосно одделена од светот. Од високата кула ги гледала само далечните планини и огромните сини небесни пространства. Немала учители што би ја воспитале во благочестив христијански дух, но гледајќи низ прозорот по Божја промисла ги осознала Божјите благодети. Кога пораснала, бидејќи била многу убава, а татко и многу богат, многу момчиња од угледни семејства ја побарале за невеста. Татко и и кажал дека и е време да се омажи, но таа му рекла да не и зборува за тоа. Тој очекувал дека со време и тоа ќе се случи.

Еднаш кога татко и требало да отпатува од градот за подолго време им наредил на слугинките да и дозволат да излегува и да се среќава со нејзини врснички. Мислел дека и таа откако ќе види дека тие се омажени ќе посака и таа да се омажи. Но таа се сретнала со некои христијанки кои подетално ја упатиле во тајните на христијанската вера. И зборувале за вистинскиот Бог Исус Христос кој слегол на земјата, зел човечка форма и претрпел многу страдања за спасение на човечкиот род. Сега срцето на девојката се исполнило со љубов кон вистинскиот Бог и таа посакала да стане христијанка. Тоа набргу се случило, откако во градот дошол од Александрија еден свештеник кој кога разбрал за нејзината желба веднаш ја крстил. Варвара побарала на бањата да направат три прозора како симбол на светото тројство: Таткото, Синот и Светиот Дух. За да ја освети бањата со прстот направила крст на ѕидот, а крстот се врежал во мермерот како со железо издлабен. Потоа и од стапалката каде што згазнала потекла лековита вода од која многу болни нашле исцелување. Кога татко и се вратил од пат бил изненаден од тие измени, а таа му признала дека е христијанка и дека верува во единствениот Бог кој ги создал небото и земјата. Татко и бил изненаден, жестоко ја претепаал и ја затворил во кулата. Во

тоа време паганите верувале дека христијаните се малоумни и нечесни луѓе, зашто веруваат во оној што умрел на најсрамен начин, како најголемите разбојници распнат на крст.

Кога и по неколку дена не успеал ниту со ветувања, ниту со сила да ја убеди да се откаже од својата вера ја одвлекол кај управникот на областа Мартијан, за да ја казни. Му кажал дека се откажува од неа затоа што таа почнала да верува во Распнатиот. Мартијан најпрвин се обидел да ја убеди да се откаже од својата вера, да не се спротивставува на својот татко и да не се откажува од богатството што тој и го подготвил, но таа останала тврда во своето убедување. Кога го видел тоа управителот наредил да ја тепаат со воловски жили. Двај жива ја однеле во затворот. Таму пак долго ја мачеле и тепале додека телото не и било покриено со рани и крв. Но преку ноќта и се јавил Исус со ангелите и ја излекувал. Кога следниот ден ја донесле кај управителот, таа целата светела од радост и убавина. Тој пак и понудил да им принесе жртви и да им се поклони на паганските богови, затоа што тие ја излекувале. Но Варвара му рекла дека не паганските богови туку ја излекувал Господ Исус Христос кој лечи секакви болести и на мртвите им дава живот. “Нему со благодарност му се поклопувам и му се принесувам за жртва”, му рекла таа. Потоа, пак ја подложил на невидени маки, но таа со цврста вера сето тоа го истрпела.

Гледајќи го тоа една жена по име Јулијана посакала да биде исто така мачена. Кога видел дека не може да ги поколеба Мартијан ги осудил на смрт. Војниците им ги отсекле градите, а потоа ги потерале надвор од градот каде што требало да бидат погубени. Најпрвин таткото на св. Варвара и ја пресекол главата, а потоа и Јулијана ја убиле војниците. Истиот ден Божјата казна ги стигнала и таткото на Варвара Диоскор и управителот Мартијан. И двајцата ги убил гром, а од нивните тела ништо не останало. Двете маченички ги погребал некој христијанин кој изградил и храм над нивните гробови.

Останало запишано дека на 4 декември луѓето се собирале кај изворот со топла и лековита вода да се измијат за здравје и исцелување од секакви болести. Од 1850 година ова празнување било пренесено на средата по Велигден зашто во зима било студено, со снег.

Отец Кирко Велински

ГЕОГРАФСКИ И ДРУГИ ИМИЊА

Во претходниот број на „Македонски глас“ прикажани се именките и придавките што започнуваат со буквите Н, Њ, О и П. Во овој број ќе зборуваме за некои од имињата кои почнуваат на буквите Р и С. Тоа се имиња на држави, народи, градови, на нивните жители и односните придавки изведени од нив.

Р

Радовиш; радовишанец -ни; радовишанка; радовишки.
Радушa; радушки.
Разлог; разлошки.
Рајна; рајнски.
Ресен; ресенец -нци; ресенка; ресенски.
Рига; рижанец -ни; рижанка; ришки.
Риека; риечанец -ни; риечанка; риечки.
Рила; рилски.
Рим; (жители на градот) римјанин -ни; римјанка; (жители на античката држава) Римјанин -ни; Римјанка; римски.
Рио де Жанеиро; риодежанеирец -рци; риодежанеирка; риодежанеирски.
Родопи; родопски.
Романија; Романец -нци; Романка; романски; Романи (наспроти Германи).
Ротердам; ротердамец -мци; ротердамка; ротердамски.
Руанда; Руандец -дци и Руанѓанец -нци; Руантка и Руанѓанка; руандски и руанѓански.
Рур; рурски.
Русија; Русин -си; Русинка; руски.

С

Сава; савски.
Саксонија; Саксонец -нци; Саксонка; саксонски.
Самоа (Западна Самоа); Самоанец -нци; Самоанка; самојски.
Санкт Петербург; санктпетербуржанец -ни; санктпетер-буржанка; санктпетербуршки.
Сан Марино; Санмаринец -нци; Санмаринка; санмарински.
Сано Томе-и-Принсипе.
Сантјаго; сантјагинец -нци; сантјагинка; сантјашки.
Сан Хосе.
Санџак; Санџаклија -ии; Санџаклијка; санџачки.
Сар; сарски.
Сараево; сараевчанец -ни и сарајлија -лии; сараевчанка и сарајлика; сараевски.
Сардинија; Сардинец -ијци; Сардинијка; сардиниски.
Саудиска Арабија; в. Арабија.
Сахалин; Сахалинец -нци; Сахалинка; сахалински.
Сахара; Сахарец -рци; Сахарка; сахарски.
Сахел; сахелски.
Свѐта Гора и Света Гора; светогорски.
Свети Николе; светиниколец -лци; светиниколка; свети-николски.
Севастопол; севастополец -лци; севастополка; севастополски.
Сејшели; Сејшелец -лци; Сејшелка; сејшелски; **Сејшелски Острови.**

Сена; сенски.
Сенегал; Сенегалец -лци; Сенегалка; сенегалски.
Сент Винсент-и-Гренадини.
Сент Кристофер-и-Невис.
Сент Лусија.
Сер и Серез; серчанец -ни и серезлија -ии; серчанка и серезлијка; серски и серески.
Сеул; сеулски.
Сибир; Сибирец -рци; Сибирка; сибирски.
Сиера Леоне; Сиералеонец -нци; Сиералеонка; сиералеонски.
Сијам; Сијамец -мци; Сијамка; сијамски.
Синај; синајски.
Сингапур; Сингапурец -рци; Сингапурка; сингапурски.
Сирија; Сириец -ијци; Сиријка; сириски.
Сицилија; Сицилијанец -нци; Сицилијанка; сицилиски.
Скандинавија; Скандинавец -вци; Скандинавка; скандинавски.
Скопје; скопјанец -ни; скопјанка; скопски.
Славонија; Славонец -нци; Славонка; славонски.
Словација и Словачка; Словак -аци; Словачка; словачки.
Словенија; Словенец -нци; Словенка; словенечки; Словени (наспроти Германите, Романите и другите народи).
Соединети Американски Држави.
Соломони; Соломонец -нци; Соломонка; соломонски;
Соломонски Острови.
Солун; солунец -нци; и солунанин -ни; солунка и солунџанка; солунски.
Сомалија; Сомалиец -ијци; Сомалијка; сомалиски.
Софија; софијанец -нци; софијанка; софиски.
Сплит; спликанец -ни; спликанка; сплитски.
Србија; Србин -би; Србинка; српски; Србијанец -нци; Србијанки, србијански.
Средоземно Море; средоземноморски.
Срем; Сремец -мци; Сремка; сремски.
Сталинград; сталинграѓанец -ни; сталинграѓанка; сталинградски.
Стамбола; стамболец -лци; стамболка; стамболски.
Стокхолм; стокхолмски.
Струга; стружанец -ни; стружанка; струшки.
Струма; струмски.
Струмица; струмичанец -ни; струмичанка; струмички.
Судан; Суданец -нци; Суданка; судански.
Судети; судетски.
Суец; суецки; **Суецки Канал.**
Суринаме; Суринамец -мци; Суринамка; суринамски.

(продолжува)

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според *Правописот на македонскиот литературен јазик*, Скопје, 1999)

СВЕТОЛИК (ЃОКО) ДАВЧЕВСКИ

На 28 ноември 2009 година, после тешка и кратка болест, во 61-та година почина нашиот сонародник и долгогодишен член, еден од основачите на МКД “Илинден” и еден од врвните угостители во Опатија, СВЕТОЛИК (ЃОКО) ДАВЧЕВСКИ. Роден е во Скопје, Република Македонија, а во

Опатија доаѓа по земјотресот во 1963 година. Ѓоко беше долгогодишен угостител и сопственик на познатиот ресторан “Слатина” (најнапред се викаше ресторан “Скопје”) во центарот на Опатија.

Веста за прераната смрт на нашиот член, познат по име Ѓоко, членството на македонското малцинство во Риека и Опатија со недоверба ја примија.

Ѓоко не беше само добар угостител, туку и угледен член и основач на здружението, добар пријател, пресретлив и одмерен. Со неговата прерана смрт најмногу изгуби семејството, сопругата Мирослава, децата Иван, Светлана и Јелена со семејствата, сестрите Душанка и Добрила. Тој исто така, беше добро познат и по својата добрина и искрена братска и христијанска љубов, која ја искажуваше на дело, особено во многу пригоди меѓу членовите во здружението. Беше познат и по гостопримство, што го чувствуваа сите негови гости во ресторанот, затоа што тоа во него беше вродено.

Погребот во Волоско го предводеше парохијскиот свештеник протојереј Кирко Велински, пред бројните жители на Опатија, пријатели, сограѓани, колеги, роднини од Македонија, членовите на македонската заедница, кои дојдоа да му одадат почит и да го испратат добриот човек, познат по добри дела. Со песната “Зајди, зајди јасно сонце” (му ја пееја “Боемите” од Битола), а со прошталниот збор упатен од Илија Христовулов, во име на македонските асоцијации, се опростивме од нашиот СВЕТОЛИК (ЃОКО) ДАВЧЕВСКИ.

В. Настески

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕНИ РЕКЛАМИ ВО “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 А4	600 куни	900 куни
1/2 А4	450 куни	600 куни
1/3 А4	300 куни	450 куни
1/4 А4	225 куни	300 куни
1/8 А4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на Заедницата е: 2340009-1100038804, матичниот број: 3805760, и личниот идентификациски број (ОИВ): 07739533563) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина (за 6 броја), изнесува 60 куни годишно, додека пак за странство, 120 куни годишно или 17 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

Шаховски турнир во Сплит Македонската екипа со пехар за второ место

Уште една манифестација со која беше одбележан Денот на човековите права. Овој пат станува збор за Шаховскиот турнир на националните малцинства на градот Сплит, каде македонската екипа го освои високото второ место. Први на ова спортско дружење беа Србите, а Бошњациите и Црногорците го освоија трето и четвртото место.

Со настанот уште еднаш се потврди заедничката цел кон која се стремат сите совети на националните малцинства во овој далматински град, а тоа е взаемно почитување, дружење и остварување на одредени заеднички интереси и подобрување на животот надвор од татковината.

- Ова е интересен настан кој се организира веќе втора година и прерасна во традиционален. Сплотени под покривот на Европското движење во центарот на Сплит, сосем опуштени, сите ние мислиме како едно – како луѓе, а не што сме по националност. Ние сме пријатели кои другаруваме и имаме некои свои допирни точки, ни рече еден од учесниците на турнирот.

Секое национално малцинство во овие спортски игри пријавува по една екипа од четири членови, водител на екипата и помошник. Турнирот се одржа на четири шаховски плочи, а максималното дозволено време беше еден час, со можност за продолжување од 10 минути, како што наведе организаторот и водител на турнирот Мирослав Јовичиќ – Мишо, претседател на Советот на српското национално малцинство во Сплит.

Првите три победнички екипи добија пехари, а членовите медали. Исто така, најмладиот и најстариот учесник турнирот добија медал за себе и пехар кој припаѓа на националното малцинство на кое припаѓаат. Покровител на турнирот беше Советот на српското национално малцинство.

М. Г.

НЕЗАБОРАВНА ПРОМОЦИЈА НА "ЗАБОРАВ"

Загреб: Заедничката музичка приказна на македонската пејачка дива Калиопи и светски познатиот гитарист и Стингов учител по лаута, Един Карамазов, соединета под еден назив *Oblivion (Заборава)*, пред хрватската публика беше свечено промовирана со концерт на 9 декември 2009 година во загребскиот Куклен театар, кога овие врвни уметници на гостите им подарија едно несекојдневно емотивно музичко доживување. Албумот е резултат на нивното долгогодишно пријателство, кое започнало уште во 1995 година во швајцарскиот Базел, приказна која денес сублимира во *Заборава* под етикетата на дискографската куќа *Xum Records* од Загреб. Тој содржи 11 композиции од целиот свет, од Јужна Америка, Бразил и Аргентина, па сè до Јапонија, Канада и Европа, композирани во аранжмани за акустична гитара, барокна лаута и глас, што ги издвојува од досега виденото на домашната естрадна сцена.

- Големите уметници се едноставни луѓе, вели Калиопи, затоа затворете ги очите и препуштете и се на оваа прекрасна музика...

Концертот го започна Един Карамазов со песната *Melodia Sentimental*, а веднаш потоа Калиопи ја изведе и *Oblivion*, својата омилена песна од аргентинскиот композитор *Astor Piazzolla* по која албумот го доби и своето име. Се редеа изведби од филмската музика на *Heitor Villa Lobos* и *Andre Morricone*, од *J. S. Bach* и *Giulio Caccini*, *Ja vstretil vas* руска традиционална романса и македонската народна песна *Со маки сум се родила*, но најимпресивен момент беше кога Калиопи и Един ја изведоа песната *Hallelujah* од *Leonard Cohen*, посветена на синот на Калиопи, Пако, за која публиката ги награди со громогласен аплауз и бис.

Меѓу многубројните гости беа и македонскиот амбасадор во РХ, Данчо Марковски, советникот во кабинетот на хрватскиот претседател Стјепан Месиќ, д-р Изет Агановиќ, протојерејот Кирко Велински, како и музичарите Арсен Дедиќ, Аки Рахимовски, Алка Вуица, Теди Спалато, актерките Ања Шоваговиќ-Деспот, Миа Беговиќ, Костадинка Велковска и многу други кои уживаа во оваа прекрасна и незаборавна вечер.

Е. П.

МЕСОТО ГИ ЗБЛИЖУВА БАЛКАНЦИТЕ

„NEW YORK TIMES“ во својата рубрика „Dining and Wine“ напиша ода за „Балканбургерот“, т.е. плескавицата за која пишува дека на Балканот е „широка како роденденска торта. Ќебапите се обликувани како колбаси, а големи се колку дебел мал прст.“

“Американците можеби мислат дека се мајстори за подготвување на говедско месо, а Германците се фалат дека е потекнато од нив. Нема подобар бургер од плескавицата”, со овој вовед авторката на написот пишува детална и долга приказна за популарниот балкански специјалитет. Авторката Јулија Москин толку е воодушевена од овој специјалитет и своите читателки ги учи како точно се изговара зборот Плес-ка-ви-ца. Истото се обидела и со ќебапите: Ќе-бапи, за кои пишува дека биле во форма на колбаси, со големина на дебел мал прст. Вели дека специјалитетот е популарен во Србија, Македонија, Хрватска, БиХ, Словенија и Црна Гора, но неодамна и во Италија, Германија, Чикаго и Квинс.

“Во целиот регион на западен Балкан, меленото месо е вистинска уметност. Од падот на комунизмот и распадат на Југославија, многу млади луѓе од регионот дојдоа во Њујорк да бараат работа, образование и авантура. Плескавицата и ќебапите на скара, станаа вообичаени во кварталите како Асторија и Риџвуд во Квинс, каде Хрвати, Срби и Црногорци работат едни покрај други”, пишува Јулија. “Кога бев млад, одевме во Сараево и наместо на скијање, одев во центарот на градот и буквално се прејадував со ќебапи. Наеднаш можев да изедам 50”, за Њујорк Тајмс вели сопственикот на ресторорот “Кафеана” во Ист Вилиџ, Владимир Оцокољиќ. “Никогаш не мислев дека толку ќе ми недостасуваат. Американските бургери се чудни: меки и немаат вкус”, рече Ирена Кузмановиќ, која на Менхетен дошла од Нови Сад.

Секој месар има своја тајна според која ги подготвува плескавиците и ќебапите, а рецептите вклучуваат говедско, телешко, јагнешко, и освен за муслиманите свинско месо, пишува авторката. “Дури и во Њујорк, секој месар ги чува своите тајни, како додавањето на маст на говедското во подготвувањето на бургерите, мелењето на свинскиот врат или додавање на сода бикарбона т.е. минерална вода за полесна мешавина”, истакнува авторката. Зборот “плескавица” доаѓа од “плескање”, вели Јулија, што е регионален израз за плескање со рацете, а тоа е движење кое се користи за обликување на бургерите. “Традиционално се сервираат на чинија, но како што американскиот бургер стануваше глобално доминантен, плескавицата стандардно почна да се става меѓу две половини мек леб како пита наречена лепиња”, објаснува авторката на текстот, но овој пат не ги упатува читателите како се изговара зборот “лепиња”.

Во написот пишува дека Белград е “главен град на култот на плескавицата”, каде таа се подготвува на најразлични начини, полнета со печурки и моцарела, шунка и сирење, а потекнала од српскиот град Лесковац. На тамошниот фестивал секоја година се надминува рекордот на најголема плескавица, а минатиот септември плескавицата била широка над 1,20 метри и тешка 45 килограми.

“Во потоплите делови на регионот, крај јадранскиот брег, преку пат на Италија, постои и ајвар, сочен и пикантен премаз направен од црвени пиперки и маслиново масло”, пишува Јулија и додава дека ајварот се прави за “зимница”. “Без кисели и слатки димензии месото и павлаквата имаат обичен вкус”, рече Јулија Јаксиќ, хрватско-американска готвачка. “Тоа е вид храна која сите ја јадат кога се надвор, можеби во прошетка по посета на црква, кога се дружат студентите, или по ноќните пијанки. Тоа е одлична храна против поспаност”, вели сопственикот на ресторорот “Кафеана”.

МИА

За овие зимски денови ви нудиме неколку рецепти од македонската кујна

ПАСТРМАЈЛИИ

Потребно е:

- 500 гр брашно
- Квасец (герма)
- Пастрма (сушено јагнешко) или свинско месо од лопатица
- Јајце за секое парче

Подготовка:

Со брашното се прави тесто со квасецот (една коцка квасец, лажичка шеќер и малку сол). Се остава да отстои, па потоа се става или во една тепсија или во неколку пити. Се прават како пици, со тоа што им се засукуваат краевите, па питата да добие свое “лежиште”. На тоа се става добро искиснатата пастрмајлија или испрженото свинско месо. Тепсијата се става во загреана тава на 200 степени, па откако ќе се зацврвени се ставаат изматените јајца.

МАКЕДОНСКА ТАВА

Потребно е:

- 500 гр. месо – јунешко, свинско и јагнешко
- 3 црни патлициани
- 500 гр. компири
- 500 гр. тиквици
- 1 главица кромид
- 2-3 чешњиња лук
- 1 врзоп магнонос
- 2 д.ц. зејтин
- 3-4 д.ц. на супа од кости
- 2 до три домати
- 100 гр. пармезан
- Сол и бибер по желба

Подготовка:

Месото се пропржува во тава, па кога ќе добие румена боја се вади во посебен сад. Патлицианите

исекајте ги на тркалца, посолетете ги и оставете ги така да остојат околу половина час. Измиениот и огулениот компир исечете го на подебели резанки. Исечете ги доматиите и тиквичките, измешајте ги со компирите, па додајте го магноносот и лукот. На зовриениот зејтин најнапред испржете го кромидот, па кога ќе зарумени додајте го исецканиот зеленчук и испрженото месо. Сето тоа ставете го во добро намачкана тава: ред месо – ред зеленчук и печете го околу час и половина на 175 степени.

СЛАДОК ОРИЗ

(Казандиби – казан каде се готви и диби – дно е вистинското име за ова јадење)

Се подготвува од кочански ориз, кој со млеко и шеќер, со мешање, се вари во лонец. Кога содржината ќе се згусти на тивок оган смесата се остава да се карамелизира. Потоа, се служи во чаши за сладолед.

Подготвила: М. А. – Вујаклија

ПРИЛЕП

Има градови кои му пркосат на минатото, а стојат простум пред иднината и гордо ги минуваат сите препреки што ги создава историјата. Еден од тие градови кој сведочел за смртта на Самуил, кој гордо ја поднесувал непријателската чизма на Турците, Бугарите, фашистите секако е градот-бунтовник, градот-непокор, градот победник над победниците – Прилеп.

Прилеп е сместен во северниот дел на Пелагониската Котлина, под Марковите Кули на легендарниот Крале Марко, кој во народните песни и приказни е познат како моќен владар и борец против Турците.

Градот Прилеп како живеалиште за првпат го спомнува византискиот хроничар Јован Скилица, како Прилапон во 1014 година за време од смртта на цар Самуил. Во средниот век постојат малку податоци од времето на владеење на српскиот цар Стеван Душан во XIV век. Во 1363 во Прилеп Вукашин постанува деспот, а потоа се прогласува за крал, а по три години, заедно со брат му Урош, загина во битката на Марица во 1371 година. Го наследил син му Марко, кој станал вазал на Турците.

Современиот Прилеп бил формиран во 15 век, прво како турска касаба, а подоцна тука се населува христијанското население. Покрај планските доселувања на Турците во Прилеп, секогаш македонското население било мнозинство. Но настаната исламизација поголеми размери зема дури пред крајот на XVI век. Непокорот кон исламизацијата во Прилеп и меѓу прилепчани се манифестира на многу буни, битки, војни низ кои минал градот. Во 1564 година забележана е првата

поголема буна на Мариовците против турскиот зулум, како прво искажано незадоволство на македонскиот народ кон неподолговата турска власт.

Но, во Прилеп се случуваат многу настани против освојувачите, во борбите на Крушевската Република, во Првата и во Втората балканска војна, во Првата светска војна – борбите на Бакарно Гумно, во Втората светска војна, со востанието во Македонија, кое започна на 11 октомври 1941 во Прилеп и дочеканата слобода на 3 септември 1944 година.

Прилеп денес израсна во голема градска агломерација во јужниот и западниот дел на Македонија. Стопанскиот живот се обновува во повеќе стопански гранки. Најзастанени се: тутунската индустрија, прехранбената, мермерната, алкохолната и безалкохолната, делумно текстилната, печатарската (во неа се печати денарот), трговијата и друго. Познати прилепски производи: цигари, мермер, земјоделски, електро-производи, пиво, сокови, млечни производи...

Најголем придонес за развој на просветната дејност имале македонските преродбеници кои биле учители во Прилеп: Димитар Миладинов, Јордан Хаџи Константинов-Џинот, Рајко Жинзифов, Григор Прличев, Кузман Шапкаров, Пере Тошев, Даме Груев и други. Марко Цепенко (1829-1920) е познат преродбеник од Прилеп, кој собирал народни песни, приказни, поговорки, верувања, обичаи, басни, сонети... Неговото дело е печатено во повеќе томови.

Прилеп располага со многу културни и образовни институции, високо развиен туристички потенцијал, многу истори-

ски споменици, цркви манастири. Меѓу најпознатите се Маркови Кули, манастирите “Трескавец” на Златен Врв (1422 м) изграден во 1332 година, “Св. Архангел Михаел” под Марковите Кули, “Св. Ѓорѓија” – Дервен, “Св. Никола” – Прилепец и многу други.

Во градот доминираат многу новоуредени улици, тротоари, зеленила, хотели, а посебна автохтоност му дава Старата чаршија во која во 19 век биле регистрирани 400 занаетчии со мајсторски права и Саат Кулата, која со 58 метри висина, го надвиснува градот, што ја изградил неимарот Петре Лауцо во 1858 година.

Прилепчани се разликуваат од жителите на околните градови со својата духовитост, патријархалност во обичаите, опитност во трговските дејности и донекаде успех во науката и набожност. Како паметник за народната гордост на граѓаните може да служи и градината “Свети Методиј” изградена во 1886 година во спомен на илјадагодишнината од Св. Методиевиот празник. Сега во Прилеп се добиваат повеќе од 100 весници и 15-20 списанија.

Прилеп на граѓаните им нуди вечност на дланка. Посетата и запознавањето на овај град, кај секој посетител ја наметнува мислата за траење на нештата. Животот тука траел непречено, оставал трага зад себе, ја победувал менливоста. Прилеп е град на жолтото злато – тутунот, на силниот јунак Крале Марко, на прилепскиот ширден, на малите дуќанчиња во старата чаршија, на убавата исламска архитектура, на манастирите, на средновековните кули и неповторливиот Варош, на прилепчани, познати мајтапчии.

В. Настески

Special Selection

TIKVEŠ

VINARIJA

Uživajte u vinu umjereno
www.tikves.com.mk